

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO, ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Vol. LXXXII Kaina 30 c.

ANTRADIENIS — TUESDAY, BIRŽELIS — JUNE 7, 1968

Nr. 110

„LKB Kronika, Nr. 75

Eina nuo 1972 metų
Perskaitę duok kitam!
Jei gali, padaugink!

Žagarės parapijos ir visos Lietuvos tikinčiųjų

Pareiškimas

TSKP CK Generaliniam Sekretoriui
M. Gorbaciovui
Nuorašas: Lietuvos vyskupams

Nuo senų laikų Žagarės Senosios bažnyčios rūsyje tikintios liaudies buvo lankomi ir gerbiami XVII amžiaus mergeles, skaistybės kankinės Barboros Žagarietės palaikai. Pasimelsti prie tikėjimo ir doros didvyres kapo vykdavo žmonės iš visos Lietuvos. 1961 m. N. Chruščiovo pradėtos ateistinės kompanijos metu Žagarės bažnyčia buvo atimta ir uždaryta.

1963 m. B. Žagarietės palaikai iš uždarytos bažnyčios rūsių buvo paimti valdžios pareigūnų ir nežinia kur išvežti.

Girdėjome, kad Rusijos krikšto 1000 metų sukaktį minint, tarybinės valdžios paimti kai kurių pravoslavų šventųjų palaikai buvo sugrąžinti tikintiesiems.

Prašome, kad šiais metais, minint Lietuvos krikšto 600 metų sukaktį, būtų grąžinti Barboros Žagarietės palaikai mūsų Bažnyčiai.

1987 m.

Pasirašė: vyskupas Julijonas Steponavičius, kun. Kl. Jakaitis, kun. B. Antanaitis, kun. B. Stasutis, kun. J. Povilaitis, kun. J. Gedvila, kun. P. Štepačius, kun. P. Matulaitis, kun. A. Jokūbauskas, kun. V. Požėla, kun. K. Žukas, kun. V. Polikaitis, kun. L. Jagminas, kun. V. Brusokas, kun. G. Gudavičius, kun. V. Tamoševičius, kun. L. Baliūnas, kun. J. Boruta, kun. J. Dobilaitis, kun. A. Pakamanis ir apie 4,720 tikinčiųjų iš visos Lietuvos.

Lietuvių byla Bostono teisme

Teisėjas prieš OSI susitarimą

Bostonas. — Kaip vertinti iš Sovietų Sąjungos gautus liudininkus prieš du Massachusetts valstijoje gyvenančius žmones, kurie yra kaltinami nacių nusikaltimais, iškilo teisme. Federalinio teismo byloje prieš du lietuvius, kurie gavo šio krašto pilietybę, yra keliamas klausimas, tarytum jie būtų nuslėpę savo veiklą karo metu nacių kontroliuojamame batalione, atvykdami į Ameriką. Vyriausybės OSI įstaiga nori jiems atimti pilietybę ir juos deportuoti.

Abu iki šiol dar nėra apkaltinti bet kokiais nusikaltimais. Ginčas iškilo, kai buvo norima gauti informaciją iš Sovietų Sąjungos okupuoto krašto. Amerikos teisėjas Andrew A. Caffrey gegužės 24 d. dar kartą pasisakė už savo ankstesnį sprendimą, kad liudininkai turi būti atlikti Amerikos konsulate, dalyvaujant Amerikos oficialiam konsulatui pareigūnui. Ir kad būtų galimas priešingos pusės apklausinėjimas, kaip kad yra Amerikos teismuose.

Teisėjas Caffrey įsakė laikytis tų pačių taisyklių dar prieš pradėdant liudininkų apklausinėjimą. Apie tai „Drauge“ buvo rašyta bal. 22 d.

Rusų reikalavimai

Tačiau Teisingumo departamento advokatai pasakė, jog Sovietai atsisakė paklusti šiam nurodymui, reikalaujanti, kad visi liudininkai turi būti apklausinėjami Sovietų kontroliuojamoje Lietuvoje ir privalo būti įvykdyti jų konsulate, pagal Sovietų Sąjungos taisykles, dalyvaujant jų prokurorui.

Teisingumo departamento advokatas Allan Held tą dieną pasakė teisėjui Caffrey, jog rusai painformavo juos, kad jie nesutinka pavesti liudininkų apklausinėjimą, kaip teisėjas Caffrey įsakė. Held pasakė, jog rusai prašė, kad liudininkai liudytų pagal Sovietų - Amerikos susitarimą, kurį OSI

pareigūnai yra padarę. Tačiau teisėjas Caffrey su tuo nesutiko. Adv. Held atsisakė ką nors daugiau pasakyti tuo reikalu, nes byla yra OSI rankose Washington. OSI įstaiga nieko neatsakė į Boston Globe laikraščio pasiteiravimus.

OSI ranka

Tačiau buvęs OSI prokuroras John Loftus pasakė, jog teisėjo Caffrey įsakymas iškelia tarptautinį procedūros klausimą, kas nieko bendro neturi su liudininkų įrodymų taisyklėmis. „Tai pražūtinga pozicija nacių karo byloms Bostono First Circuit teisme“, pasakė telefoniniame pasikalbėjime Loftus iš Floridos. Pagal jį, kas jau padaryta Bostone, labai sulaušina amerikiečių apkaltinimą, „kurie yra padarę žiaurius nusikaltimus“. Adv. Loftus dar pridėjo: „Nė vienas Amerikos teismas nėra radęs, kad sovietų įrodymai būtų išgalvoti ar kitu būdu sufalsifikuoti karo nusikaltimų byloje“.

Lietuvių byla

Šios bylos kaltinamieji, kuriems bylas užvedė OSI 1984 m., yra Motiejus Katinauskas, 73 m. amž., ir Vytautas Gudauskas, 70 m. amžiaus. Abu vyrai, sakoma, buvo Schutzmannschaft batalione. Jie padėjo naciams nusikaltimuose prieš žydus ir kitus areštuodami, sulaikydami ir žudydami beginklius civilius Lietuvoje, Gudijoje ir kitur, kaip juos kaltina vyriausybės Teisingumo departamento atstovai. Abu šie lietuviai įstoje į minėtą batalioną 1941 m. ir jame tarnavę iki 1943 metų. Naciai užėmė Kauną 1941 m. birželio 25 d. Jie abu kaltinami nuslėpę savo tarnybą tame batalione.

OSI adv. Held sako, jog teisėjo Caffrey įsakymas atrodo „ne vietoje“, jog, jei Amerika nepripažįsta Sovietų Sąjungai Lietuvos ir kitų Pabaltijo

Sovietų Sąjungos prezidentas Andrei A. Gromyko, kairėje, išlydi prezidentą Ronaldą Reaganą pro garbės sargybą iš Maskvos, pasibaigus viršūnų konferencijai.

„Visi sąžinės kaliniai turi būti išleisti iš kalėjimų“

Sacharovo pasikalbėjimas su spauda

Maskva. — Sovietų disidentas, kai susitiko su prezidentu Reaganu praėjusią savaitę, buvo suimtas, pasakė Andrejus Sacharovas. Jis kalbėjo iš Sovietų Sąjungos užsienio ministerijos salės šimtam žurnalistų ir pranešė, kad biologas Sergėjus Kovalevas sekančią dieną, kai buvo prezidento priimtas, buvo areštuotas ir jam pasakyta, kad jis negalės dirbti Mokslų institute, kaip kad jam buvo pažadėta.

„Tai yra baurus pavyzdys, kaip yra naudojami seni metodai“, kalbėjo Sacharovas. Kovalevo kalba, kurią jis tarė susitikime su prezidentu, buvo visiškai lojali ir palaikė legalią pasiekimų sovietuose fazę, tačiau tai nepatiko KGB agentams. Ir tai griežtai priešinosi Gorbaciovui paties pasakytams žodžiams toje pačioje salėje apie emigraciją ir politinių kalinių padėtį. Kremliaus vadas Reagano susitikimą su disidentais pavadino „propagandiniu pasirodymu ir spektakliu“. Bet Amerikos prezidentas tenorėjo pareikšti principinį amerikiečių nusistatymą, kas buvo susitaręs Helsinkio baigiamajame akte — siekti tarptautinio saugumo

valstybių įjungimo, kad tie liudininkai pažeistų mūsų nepripažinimo politiką“.

Privalo laikytis teisių

Gudausko advokatas Randy Tucker sako, jog gynėjai niekada nekelė dar nepripažinimo klausimo, bet labai paprastai, reikalauja laikytis tų teisių, kurias turi Amerikos piliečiai. Jis paminėjo Juozo Kungio bylą, kai federalinis teisėjas New Jersey valstijoje atsisakė priimti liudininkus iš Sovietų Sąjungos, kurių neįmanoma patikrinti ir todėl jais negalima patikėti, nes jų šaltiniai yra beverčiai.

Katinausko advokatas Neil Hartzell sako, kad sovietų įrodymai juos apkaltins ir tada jie bus deportuoti ir nužudyti. To amerikiečiai negali leisti padaryti, o patikrinti sovietų duomenų negalima.

kartu su žmogaus teisių respectavimu, kalbėjo Sacharovas. „Tai neturėtų, ir tikrai nekenkia, Gorbaciovui politikai“.

Smerkia vyriausybę

Tačiau Sacharovas pasisakė palaikęs Gorbaciovą ir jis kreipėsi į tarptautines bendruomenes, kad ši palaikytų Gorbaciovą reformas, žinomas perestroikos pavadinimu. Tai turėtų pagerinti ir žmogaus teisių programą. „Mes turėtume pasitikėti vedama žmogaus teisių politika. Aš tikiu, kad laikui bėgant bus dar daugiau pagerinimų“.

Sacharovas Gorbaciovą vadino „dideliu valstybės vyru“ ir linkėjo jam pasisekimo. Jis mano, kad tuo jis padeda perestroikos įgyvendinimui. Bet Sacharovas, kuris pats buvo iš tremtas 6 metus Gorkyje, pasakė, jog jis yra labai susirūpinęs dabartine politine situacija Sovietų Sąjungoje ir pasmerkė politinių kalinių tebe laikymą kalėjimuose. Politinių kalinių skaičius, kurie laikomi darbo stovyklose, kalėjimuose ir psichiatriinėse ligoninėse yra daug didesnis, negu 20, kaip skelbia sovietų vyriausybė, sako jis. Sacharovas taip pat kaltino partiją nedemokratišku delegatų rinkimu į Komunistų partijos suvažiavimą. „Istorikai Sovietų Sąjungai turėtų suprasti politinį pluralizmą“.

Politinius kalinius privalo išleisti be sąlygų

Kaip sunkiai vyksta glasnost ir perestroikos vyksmas, rodo ir šis faktas, kai praėjusį trečiadienį Raudonojoje aikštėje žmonių grupė rinko parašus už tuos kandidatus į partijos suvažiavimą, kurie pasisako už reformas, KGB buvo išvaikyti ir lapai su parašais atimti.

Ir pats Sacharovas paminėjo, kad jam vis dar neleidžiama vykti į užsienį su vizitais. Sovietų žinių agentūra „Tassas“ paskelbė šią spaudos konferenciją, bet nieko neminėjo, kad Sacharovas pareiškė kritiškai.

Sacharovas konferenciją bai-

gė, reikalaujamas, kad būtų sąžinės kaliniai, kurie yra Gorbaciovui išleisti į laisvę, būtų pilnai rehabilituoti ir, kad visi kaltinimai prieš juos būtų panaikinti. Jie neturėtų būti raginami rašyti prašymą paleisti iš kalėjimų, dar prieš juos paleidžiant, bet turėtų būti paleisti į laisvę be sąlygų.

Kriminalinis kodas turėtų būti pakeistas ir išmestas straipsnis pagal kurį jie buvo nuteisti „už priešsovietinę veiklą“.

Ukrainietų Unitų Bažnyčiai, kurią Stalinas uždraudė baigiantis II Pasauliniam karui, ir kuriai ir dabar neleidžiama oficialiai veikti, turėtų būti leista iš pagrindžio pereiti į laisvą gyvenimą.

Karinė tarnyba, kurioje dabar turi tarnauti dveji metai pėstininkų kariuomenėje ir aviacijoje ir tris metus laivyno, turėtų būti sumažinta per pusę laiko.

Mirė

kun. A. Bernatoniš

Po sunkios operacijos Vakarų Vokietijoje mirė kapucinas kunigas Alfonsas Juozas Bernatoniš birželio 5-tą d. Buvo kilęs iš Jiezno valsčiaus, Alytaus apskrities, gimęs 1914 m. Plungėje baigė kapucinų gimnaziją. Studijavo Muensterio Filosofijos Teologijos aukštojoje mokykloje; kunigu buvo įšventas 1943 m. Dvejuis metais buvo Balfio partiją nedemokratišku delegatų rinkimu į Komunistų partijos suvažiavimą. „Istorikai Sovietų Sąjungai turėtų suprasti politinį pluralizmą“.

Sprogimas užmušė 68

Maskva. 68 žmonės buvo užmušti ir 230 sužeisti, daugelis labai rimtai, kai traukinio vagonai, kurie vežė sprogstamąją medžiagą, sprogo netoli Gorkio miesto, pranešė „Tassas“ sekmadienį.

Sprogimas sujudo 150 namų, sugriovė 250 kitų pastatų ir išmūšė kraterį žemėje, pėdų gylio ir žemę. Buvo sugadinti dujų vamzdžiai ir sutrukdytas susisiekimas. „Tassas“ praneša, kad trys traukinio vagonai vežė sprogstamąją medžiagą geologams, kasyklų darbininkams ir pastatų statytojams.

Malonus literatūros vakaras

Chicago. — Jaunimo centro patalpose praėjusį penktadienį įvyko literatūros vakaras, kuriame savo kūrinius skaitė rašytojas Saulius Šaltenis. Įvairių labai įdomių kūrinių tarpe jis paskaitė ir vieną ilgą ištrauką iš spaudai paruošto romano, skirto Kristijono Donelaičio 250 m. sukaktiui paminėti. Jo žinomi apysakų kūriniai yra „Atostogos“, „Riešutų duona“, „Mėnesiena“.

Rašytojas Saulius Šaltenis

Taip pat yra sukūręs visą eilę pjesių — „Jasona“, „Škak, mirtie, škak“, „Lituanica“ ir muziklą „Ugnies medžioklė Suvarovai“. S. Šaltenis ypač yra daug sukūręs scenarijų teatrui ir parašęs filmui „Herkus Mantas“ tekstą. Jo kaip tik yra sukurta tekstas „Pirosmeni, Pirosmeni...“ veikalui, kurį atlieka Lietuvos jaunimo teatras. Lietuvoje su dideliu pasisekimu vaidinama jo 2 veiksmų pjesė „Duokiškio baladės“, kurias režisavo Algirdas Latėnas. Trumpa ištrauka buvo duota ir Jaunimo centre.

Tai įvyko 40 mylių ir pietus nuo Gorkio kuriame vykstai kariškos statybos kartu su kitais industrijos darbais. Gorkio miestas ir dabar tebėra uždarytas užsieniečiams. 600 šeimų liko be namų.

Kaune prie Salomejos Neries namelio jau 24-ji kartą buvo pradėtos Poezijos pavasario dienos. Šių metų laureatas yra Robertas Keturakis. Už eilių knygą „Amžinai laikinai“ jam įteiktas Kauno miesto prizas ir apvainikuotas ažuolų vainiku. Poezijos šventės aukuras uždegta dainuojant lietuvių liaudies dainą „Dek, ugnele“.

PAVERGTOJE LIETUVOJE

— „Čiurlionio“ kvartetas neseniai sugrįžo iš koncertinių gastrolių atgal į Vilnių. Jie koncertavo Frankfurte, Sarbriuke, Freiburge, Albstate, Stutgarte ir Leonberge. Koncertuose atliko Vienuoliktąjį ir Dvyliktąjį Bethoveno, Trečiąjį, Septintąjį ir Vienuoliktąjį Šostakovičiaus, Šuberto, Šumano, Dvoržako, Bartoko, Čaikovskio, Ravelio kvartetus, taip pat ir Laurušo, Širvinsko ir Kuprevičiaus kūrinius. „Stuttgarten Allgemeine Zeitung“ kritikas U. Kippen rašė: „...Muzika skverbiasi į klausytojų, nepalikdama atstumo tarp salės ir atlikėjų. Nesitiki, kad keturi styginiai instrumentai, kad ir kokios aukštos klasės jie būtų, gali skambėti taip galingai. Ypač tai išryškėjo atliekant Bethoveno kvartetą. Jis tapo tikra simfonija, o to pasiekti sugeba tik pasaulinės klasės kvartetas“. Kvartete groja Aloyzas Gružas, Saulius Kiškis, Saulius Kipčius ir Rimantas Siugzdinis.

— Vilniuje gegužės 24 d., kaip skelbia komunistų dienraštis „Tiesa“, Verdi „Otello“ operą dirigavo Alvydas Vasaitis iš Chicago. Pagrindines partijas dainavo V. Noreika, I. Milkevičiūtė, B. Almonaitytė ir V. Prudnikovas.

— Šilutės gyventojai brangina Vydūną primenančias vietas. Jonačiū kaimė, kur gimė Vydūnas, įrengta memorialinė lenta. Jo vardu pavadinta gatvė Šilutėje. Taline buvo atrasta unikumas — Vydūno arfa.

— Panevėžio dramos teatras pastatė austrų dramaturgo E. von Horvato liaudišką dramą „Vienos miško pasakos“. Spektaklį pastatė režisierius Julius Dautartas, dekoracijas sukūrė dail. Kęstutis Vaičiulis, o kostiumus — Liudvika Lukauskaitė. Pagrindinius vaidmenis atliko Regina Zdanavičiūtė, Gediminas Karka, Dalia Malėnaitė, Albinas Keleris ir Romualdas Urvinis.

— Vilniuje sudaryta komisija, kuri paruos Žemutinės pilies tvarkymą. Toje vietoje pradėti tyrinėjimai turi didžiulę mokslinę ir visuomeninę reikšmę. Vaidinės medžiagos apie Vilniaus pilis beveik nėra. Rūmų atstatymas priklausys nuo archeologinių, istorinių bei architektūrinių tyrimų. Tam lešas renka neseniai įsteigtas Kultūros fondas. Materialinę paramą yra suteikę ir kai kurie užsienio lietuviai.

— Garliavos, kaip praneša užsienio spaudos agentūros, žinomas Garliavos gyventojas Saulius Kelpšas gavo raštišką išėjimą, kad, jei nenutrauks dabartinės veiklos, bus apkalintas Baudžiamojo Kodekso 68-tuoju straipsniu. Išėjime yra sakoma, kad Saulius Kelpšas savo veikla silpnina sovietinę valdžią.

KALENDORIUS

Birželio 7 d.: Robertas, Paulina, Milda, Romantas, Julija, Rita, Milvydas.

Birželio 8 d.: Medardas, Dionyzas, Kaliopė, Germinė, Žostautas.

ORAS

Saulė teka 5:17, leidžiasi 8:22. Temperatūra dieną 95 l., naktį 62 l.

KELIAS Į SVEIKATĄ

NESIRGTI IR SVEIKTI PAJĖGUMO UGDYMAS
KELIAS Į SVEIKATĄ, 6515 So. California Ave., Chicago, IL 60629
JONAS ADOMAVIČIUS, M.D.

ŽMOGAUS TREJOPA DARNA – JO ŠIRDŽIAI PAGUODA (29)

Kūno, proto ir dvasios (asmenybės) tvarka užtikrina širdžiai geresnę sveikatą.
Šių dienų mediciniška tiesa

Kūno reikalų reikiamas tvarkymas yra pirmas žingsnis į ankstyvos širdies atakos atitolinimą. Afrikoje, 75 mylių ilgio ir 16 mylių pločio laukus nusiaubia bilijoniniai skėrių spiečiai, kasdien suėda po 300,000 tonų šviežių žaliųjų – žmonėms skirta maisto. Taip priartinama bado šmėkla tenyščiams gyventojams. Jų kūno sveikata yra stipriai, net mirtinai nualinama.

Ne taip jau blogai būtų, jei tik skėriai žmones alintų. Bet kur tau – už skėrius baisesnį žmogaus pavaldio bedieviai bado išmarino daugiau negu į milijonus gausiausiai maisto turėjusių ir jų nežmoniškoms užmačioms nepritariančių ukrainiečių. Dabar tą savo žiaurumą sau lygaus neturintį elgesį jie praktikuoja kitur: kelius užminavę, bado marina jiems nepritariančius etjopiečius. Tai jų išsilaikymo skėriškasis metodas.

Pasisekus taip bado marinant atskirai tiems nepritariančiųjų – nekaltų ukrainiečių milijonų, žmonijos istorijoje nuožmiausio bedieviai užsimojo ir jų priespaudoje esančius lietuvius bado išmarinti: jų mūsų krašto terijimo metu 1941 m. pavasarį, dar prieš sėją, grietiai įsakė geležinkelio valdybai tučtuojau išvežti visus javus iš Lietuvos. Tada lietuviai atsuko jiems nugaras: nė vienas lietuvis javų nevežė, o bedieviai tada dar nedrįso su savos kariuomenės pagalba prišaukti bado į jų terijomą Lietuvą.

Tada bedieviai pritaikė antrą savo būdą žmonėms sunaikinti: jie visokeriopai apiplėšė lietuvius, su savo kariuomenės pagalba išvežė nekaltųjų nežmoniškumui nepritariančių 200,000 mūsiškių. Vežė karštomis vasaros dienomis, nedavė nei duonos nei vandens. Sausakimšai prigrūstuose gyvulinuose vagonuose su šunų ir ginkluotų budelių pagalba išgabeno mūsiškius žiauriausiu vergijon ir mirtin.

Mes dėl bedievių tokio neapsakomo, pritrėnkiančio ir sau lygaus pasaulyje neturinčio žiaurumo per ilgai tylėjome, kada visa gerklė apie savus reikalus kiti rėkavo. Pats laikas mums visiems suglausti gretas ir imti reikalauti bent dalinio atpildo iš bedievių, nors niekas

neatlygins lietuviams už jų nekaltųjų kančias ir staigų bei lėtą žudymą.

Gana mums snūduriuoti: imkime reikalauti sau priklausomų teisių, kaip jų reikalauja mažiau už lietuvius nukentėjusieji. Tai mūsų atliktos pastangos saugant kūną nuo išorinių priešių.

Saugodami savo kūną nuo išorinių negerovių, imkime į savą priežiūrą ir savos sveikatos reikalus: nustokime įvairiopus apsilaidimui save marinė – ypač savas širdis – per medicinišką tamsą, asmenybės menkumą ir netvarką elgesyje bei mityboje.

Liaukimės skėriškais savo kūną graužę ir jį bedieviškai naikinę

Šiame skyriuje buvo jau seniai pakartotinai mūsiškiams išaiškinta nuo širdies atakos apsaugą, o tik šią savaitę „Sun-Times“ laikraštis atspausdino, nieko naujo mūsų skaitytojams nepasakodamas, straipsnį apie širdies atakos sukėlėjus. Patariama nerūkyti, nevartoti gyvulinį riebalų, vengti sūrių ir cholesterolio pilnų valgių (k.t. trynių, dešrų, mėsų).

Žinojimas yra vienas dalykas, o žinomo gero nurodymo pildymas yra visai kitas reikalas. Dar daugelis mūsiškių eina sena, tiesiai širdies atakos vedančia vaga: nesilaiko širdį nuo atakos apsaugos dėsnių. Štai tie lietuviški, širdį žudantieji perliukai.

„Nors mano kraujyje cholesterolio yra 325 mg%, bet aš negaliu gerti kavos be grietinės“, porina viena ponitė. „Aš be alaus trokštu trokštu: tik trys bokalai mane atgaivina tokiam karštyje“, tauškia antroji. O tie garsinimai spaudoje ir per radijo nuolatos primena mums ateiti geriausių valgyklon pavalgymui skaniausių „lietuviškų“ valgių: koldūnai, dešros, kugelis... jūsų laukia laukia...

O nuo tikrai lietuviškų valgių dabartinis širdies ligų specialistas, lietuvis dirbantis Illinois universitete, pataria bėgti ir kitą gatvės pusę, nes jie per tokių valgių malonę jaunose dienose jau pergyveno širdies ataką. Mat, tikrai lietuviški valgiai yra per riebių gyvuliniais riebalais ir per gausūs cholesteroliu (tryniai, vidaus organai, mėsos, dešros, kumpiai). Sulaukėm laiko, kada medicina ragina neatidėliojant vengti gyvulinį riebalų ir cholesterolio. Skatinami visi

mesti rūkčius, tikrintis kraują ir gydytis turimas negales: cukrą, podagrą, hipertensiją, nuolat darbuotis – judėti, mankštintis ir nesijaudinti dėl menkniekių.

Turėti širdies ataką, ar jos išvengti yra didelis skirtumas. Todėl visi mūsiškiai yra raginami iš anksto vengti širdies atakos šauklių („risk factors“). Čia ir prieiname, kur yra šio pakastos: visi, net geriausi patarimai atšoksta nuo asmenybės sumenkusio žmogaus kaip žirniai nuo sienos.

Asmenybės (nusiteikimų) sutvarkymas yra neapsakomai svarbus kiekvienam mūsiškiui, nes jis saugo mūsų širdis nuo prigrėtimo taukuose, nuo uždusimo cholesterolyje ir nuo per neveiklą – užsisėdėjimą apturimo tokio širdies suglebimo, kad ji ima nepajęti žmogui tarnauti, kraują reikiamai varinėti po visą kūną.

Narkotikais prekiautojai yra teroristai veikia krašto viduje ir žudą vaikus ir policininkus: su jais reikia elgtis kaip su tokiais. Tai asmenybės labai pasilpusieji. Jiems yra būtinas savose nusiteikimuose susitvarkymas.

Rūkantieji tabaką yra adiktai. Adikcija yra taip baisi, kaip yra baisus jos sukeltas plaučių, gerklių, stemplės ir kituose organuose vėžys, arba kaip mirtinai sunki rūkymo pagreitintai sukelta arterijų sklerozė ir jos pasekmės širdies ataka bei apopleksija.

Tu čia nieko nepadėsi tūlam mūsiškiui apsisaugoti nuo širdies atakos tol, kol jis sava asmenybės neapsitvarkys, savas nusiteikimas nesužmonišks. Štai, viena moteris nori mesti rūkčius, bet nenori netekti lieknos figūros, nenori sustorėti. Jai prisiėis labai brangiai užmokėti už liekną figūrą, kada per rūkymą gautas vėžys, ją apgraužęs, pavėrsį gylitine. Juk mūsų parengimai vis dar smilksta tabako dūmuose. Taip toli dar esame nuo tikro žmogaus savo vidumi, o vis tiek norime būti sveiki, kad ir nesveikai gyvendami. Tokio dalyko nėra ant šios žemės.

Todėl dabar su pavasariais atgimkime žmoniškam nusiteikimui. Tik tada mūsų širdys pajus tikrą atgaivą. Rūkymas kasmet nužudo 325,000 rūkoriai. Jis dvigubai didina pavojų susilaukti širdies atakos.

Mokyklos čia išvarto nužmoginimo vietovėmis. DePaul universiteto psichologijos profesorius buvo pakviestas į Illinois mokyklų reformos reikalus sprendžiantį pasitarimą Springfielde. Daug senatorių vėlavo. Specialistams kalbant, senatoriai sveikinosi su pažįstamais, nekreipė dėmesio į svarbiausią reikalą dėl ko jie čia susirinko. Minėtas profesorius (Hans A. Schieser, PhD) buvo pritrėnkta netikėtino politikų elgesio. Jis spaudoje tvirtina, kad čia vaikai ilgai nesulauks mokymo bei auklėjimo reformų, turint tokius, nežmoniškai besielgiančius „reformatorius“.

Lavinimasis užtikrina pasisekimą. Laimingi yra tie vaikai, kurie turi tvarkingus tėvus. Štai, matematikos profesorius tėvo ir matematikos mokytojos motinos trylikmetis sūnus laimi visos Amerikos mokinių matematikos konkursą, išspėdamas sunkų uždavinį, nenaudodamas pieštuką nė popierį.

Mes visi turime lavinti savo protą per visą laiką kol gyvename. Tada mažiau bus mūsų tarpe silpnapročių pensininko amžiaus sulaukus. Dabar bausi žiūrėti, kaip staiga keičiasi į blogą pusę tūlas pensininkas. Vienas ima nepajęti atsiminti, kad reikia valgyti: žmona turi jį raginti. Kita – kalba apie reikalą vykti pas senelę į pavergtą Lietuvą, nes ji jos – aštuoniasdešimties

laukianti. Trečias, turis pinigų kaip šieno, nemoka elektros sąskaitų – laukia, kol išjungs elektrą. Ir taip be galo, be krašto visokių menkysčių susilaukia savo smegenų nelavinusieji.

Išvadą. Visų tų suminėlių blybių šaltinis yra nedisciplinuoti tėvai. Netikėtai nepajęgia vaiko auklėti, jo dvasinės jėgos puoselėti, nors jo išmokslinimui ir talkina.

Niekada žmogus nepapildytas minėtų negerumų, jei jo disciplinuoti tėvai jam ne kilogramais, bet tonomis duoda žmoniškos meilės, drausmės ir taisyklių. Tik tada suaugęs vaikas pajęgia gyventi trejopai sveiką gyvenimą: 1. jo protas yra išlavintas, 2. jo dvasia, nusiteikimai, asmenybės yra išlyginti ir 3. jo kūnas yra atsparus įvairio-

MOSŲ KOLONIJOSE

Worcester, Ma.

IŠKELIAVO NESUGRĮŽTAMAI

Gegužės 16 d. Šv. Vincento ligoninėje mirė a.a. Marija Baškienė, sulaukusi 65 metų amžiaus. Buvo gimusi Kaune. Ten augo, mokėsi „Aušros“ gimnazijoje ir žvelgė į gražią, laimingą ateitį. 1944 m. iš rytų atžūsi viską naikinantį karo audrą sugriovė gražiasias Marijos svajones, priversdama apleisti tėvynę.

1949 m. atvyko į JAV-es ir apsigyveno Worcester. Čia sukūrė šeimą su Jonu Baškiu. Išaugino, išmokslo ir paruošė gyvenimui dukrelę Loreta, dabar gyvenančią Cape Cod.

Priklausė Aušros Vartų parapijai, Lietuvių Bendruomenei, ALRK Moterų sąjungos 5-tai kuopai; buvo jos valdyboje. Priklausė Marijos Nekalto Prasidėjimo seselių rėmėjams, su didžiausia meile bei pasiaukojimu daugelį metų dirbdama šios vienuolijos gerovei. Buvo mokytoja lietuvių šeštadieninėje ir Šv. Kazimiero mokyklose „Darželio“ vedėja. Mėgo dirbti su jaunimu, jį mylėjo, o jauniems jį.

A.a. M. Baškienės kūnas buvo pašarvotas laidotuvių direk. Dirs-Kazlauskas namuose. Atvyko būrys Nek. Marijos Prasidėjimo seselių iš Putnam, Conn. Gausiai dalyvavo ALRK Moterų sąjungos 5-tos kuopos narės, kurios, kartu su seselėmis, kalbėjo rožinį. Dalyvavo ir Aušros Vartų parapijos kleb. kun. A. Volungis.

Gegužės 19 d. a.a. Marijos kūnas buvo atlydėtas į Aušros Vartų parapijos bažnyčią. Nors visą laiką smarkiai lijo, atsilankė daug žmonių. Šv. Mišias koncebravo kleb. kun. A. Volungis (jis ir pamokslą pasakė), prel. V. Balcianas iš Thompson, Conn., ir kun. A. Yankauskas. Giedėjo choras. Dalyvavo seselės ir Moterų sąjungos atstovės.

Popamaldų a.a. M. Baškienės kūnas amžinam poilsiui nulydėtas į Notre Dame kapines. Palaidota šalia savo tėvelių. Kapinėse paskutinį religinį patarnavimą atliko kleb. kun. A. Volungis ir prelatas V. Balcianas. Worcesterio apylinkės LB vardu atsisveikinimo trumpą žodį tarė pirm. S. Rudys.

Nuliūdime pasiliko vyras Jonas Baškys, duklė Loreta, brolis Antanas Kavaliauskas ir kiti giminės.

Niekas nežinome mums skirtos valandos iškelti iš šio pasaulio. A. a. Marijos Baškienės jėgos seko pamažu, nežūrint gydytojų pastangų jas stiprinti, atgaivinti. Niekada ji nesiskundė savo likimu. Visada su šypsena veide žengė kartu su savo mylimu vyru Jonu per šį džiaugsmų ir skausmų išraižytą pasaulį, visiems

laukianti. Trečias, turis pinigų kaip šieno, nemoka elektros sąskaitų – laukia, kol išjungs elektrą. Ir taip be galo, be krašto visokių menkysčių susilaukia savo smegenų nelavinusieji.

Išvadą. Visų tų suminėlių blybių šaltinis yra nedisciplinuoti tėvai. Netikėtai nepajęgia vaiko auklėti, jo dvasinės jėgos puoselėti, nors jo išmokslinimui ir talkina.

Niekada žmogus nepapildytas minėtų negerumų, jei jo disciplinuoti tėvai jam ne kilogramais, bet tonomis duoda žmoniškos meilės, drausmės ir taisyklių. Tik tada suaugęs vaikas pajęgia gyventi trejopai sveiką gyvenimą: 1. jo protas yra išlavintas, 2. jo dvasia, nusiteikimai, asmenybės yra išlyginti ir 3. jo kūnas yra atsparus įvairio-

darydama gera, visus mylėdama, nekalbant apie veiklą lietuviškose organizacijose. Paliko gražiausią pasišventusio savo šeimai motinos, o vyrui žmonos pavyzdį. Šalia šeimos, giminių, draugų skaudžiai jos netekimą pergyvename visi mūsų telkinio gyventojai. Tau, miela Marija, turėjusiai stiprų tikėjimą, tikim, kad po kančių yra skirta džiaugtis amžinuoju, niekada nesibaigiančiu džiaugsmu. Ilsekis ramybėje.

J. M.

Hot Springs, Ark.

RADIJO GEGUŽINĖ

Radio „Leiskit į Tėvynę“ metinė gegužinė, gegužės 13 d. vyks Family parke, praėjo su dideliu pasisekimu. Diena buvo saulėta ir maloniai šilta. Gausių dalyvių tarpe buvo vietovės kunigai: lietuvių kapelionas kun. Jonas Burkus ir Benedictine manor kapelionas kun. Vincentas Daugintis, LB vicepirm. Regina Sabaliūnienė, ALTo pirm. Antanas Bertulis, Lietuvių Fondo atstovas Antanas Makaras, BALFo – Aleksas Sadauskas, na, ir visos būrys mielių Hot Springs lietuvių – radijo rėmėjų bei klausytojų. Gegužinėje dalyvavo ir beatostogaujantieji svečiai iš tolimų vietovių: iš Californijos aušrininko dr. Jono Šliūpo sūnus inž. Vytautas Šliūpas, jo žmona Vanda ir uošvė Stasė Fabijonienė; iš Philadelphijos Eleonoros Rastenienės dukra Aldona Page; iš Californijos Henriks Dūda, buvęs Hot Springs gyventojas; iš Illinois Janinos Bertulienės sesuo advokatė Stasė Wilde ir brolis Petras Čerkasauskas.

Dovanų paskirstymo stalas buvo gausus vertingais laimikiais, suaukotais radijo klausytojų. Bilietus pardavinėjo Ema Artmonienė ir Helene Sabaliūnienė, o dovanų paskirstymui vadovavo Antanas Zubavičius, talkinant Emai Artmonienei ir Kastutei Roženienei bei Danai Vilimienai. Už bilietėlius „sūrinkti pinigai ir gegužinės proga išteiktos pinigines aukos papildė radijo kasą 475 doleriais. Lietuviškos muzikos garsams skambant, gegužinės dalyviai smagiai praleido penktadienio popietę, atsirado ir šokių mėgėjų, o vėliau būrelis dainininkų, juk kur lietuvis, ten ir daina jį lydi. Radijo valandėlės vadovybė širdingai dėkoja visiems atsilankiusiems, paaukojusiems laimikius, paremusiems aukomis radijo veiklą.

„Leiskit į Tėvynę“ radijas yra globoje Lietuvių amerikiečių draugijos SPA, Inc., kurios patikėtiniai – direktoriai yra Petras Šmaizys, Salomėja Šmaizienė ir Antanas Zubavičius; pagalbinė komisija: Lon-

piems skersvėjams. Toks žmogus eina žmonišku keliu, pats turėdamas žmonišką gyvenimą ir jį kitiems teikdamas.

Kai tėvai pajęgia vaiką normaliai mylėti, reikiamai jo elgesius kontroliuoti ir leidžia jam normaliai vystytis, vaikas išauga į normaliai besielgiantį. Užtat žmogus nuo mažens turi žinoti taisykles savam elgesiui ir būti sava asmenybe paruoštas jas vykdyti. Tik tokiame žmogui gyvenimas yra laimingas. Tokio nepalies dvasiniai skėriai ir tokiame nebaisūs bus nuozmieji bedieviai. Tokio ir širdis turės laimingesnes dienas.

Pasiskaityti. Joseph C. Piscatella: *Don't Eat Your Heart Out*. Workman Publishing, New York.

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD WIDE DAILY (USPS-161000)

Published daily except Sundays and Mondays, Legal Holidays, the Tuesdays following Monday observance of Legal Holidays as well as Dec. 26th and Jan. 2nd by the Lithuanian Catholic Press Society, 4545 W. 63rd Street, Chicago, IL 60629-5589.

Second class postage paid at Chicago, IL
Subscription Rates: \$60.00. Foreign countries \$60.00.
Postmaster: Send address changes to Draugas – 4545 W. 63rd St., Chicago, IL 60629.

Pašto išlaidas mažinant, pakvitavimai už gautas prenumeratas nesunčiami. Ant DRAUGO prie kiekvieno skaitytojo adreso, gavus iš jo mokėti, atlymima, iki kada yra užsimokejęs.

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Kanadoje (U.S.A.) dol.	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Užsienyje	\$60.00	\$35.00	\$20.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$35.00	\$20.00	—

• Administracija dirba kasdien nuo 8:30 iki 4:30, šeštadieniais nuo 8:30 iki 12:00.
• Redakcija dirba kasdien nuo 8:30-4:00; šeštadieniais nedirba.

• Redakcija straipsnius taisyso savo nuožūra. Nesunaudojotų straipsnių nesaugo. Jūs grąžina tik iš anksto susitarus. Redakcija už skelbimų turinį neatsako. Skelbimų kainos prisiunčiamos gavus prašymą.

ginas Sabaliūnas ir Helene Sabaliūnienė. Radijo vedėja – redaktorė bei pranešėja Sal. Šmaizienė, garso technikas ir radijo išdininkas P. Šmaizys. Sal. Šmaizienė

Naslaičių ašaros ir akmenį praskelkia.
Lietuvių patarlė

DR. ŽIBUTIS ZAPARACKAS
DR. PAUL KNEPPER
AKIŲ LIGOS – CHIRURGIJA
166 East Superior, Suite 402
Valandos pagal susitarimą
Tel. – 337-1285

DR. LINAS A. SIDRYS
AKIŲ LIGOS, CHIRURGIJA
2636 W. 71st Street
Prilima trečiadieniais,
ketvirtadieniais ir penktadieniais.
Susitarimui skambinti 436-5566

DR. VIJAY BAJAI, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71st Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

Ofs. 735-4477;
Rez. 246-0067; arba 246-5581

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGE
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINIS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
2655 W. 69 St.
Tel. 776-9691
pirm. 12-2 v. p.p.; treč. 12-2 v. p.p.
penkt. 1-3 v. p.p.
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

Kabineto tel. – 582-0221
DR. JANINA JAKŠEVIČIUS
JOKŠA
VAIKŲ LIGOS
6441 S. Pulaski Rd.
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Nechirurginis išsipūstusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalai esant atvažiuoju ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

Tel. kabineto ir buto: Olympic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet.

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKŲ LIGOS
SPECIALISTE
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezido. 385-4811

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUS LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir ketv. 9-12. Penkt. 2-7

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
DR. FRANCIS MAŽEIKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą: pirm. ir ketv. 12-4
6-9, antr. 12-6, penkt. 10-12, 1-6

Cardiac Diagnosis, Ltd.
Marquette Medical Building
6132 S. Kedzie
Chicago, IL 60629
Tel. 436-7700

RIMGAUDAS NEMICKAS, M.D.
S. PRASAD TUMMALA, M.D.
SURENDER KUMAR, M.D.
Širdies ir Kraujagyslių Ligos
Valandos pagal susitarimą

Namų 584-5527
DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINIS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
8104 S. Roberts Road
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 563-0700
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
(Kalba lietuviškai)
OPTOMETRISTAS
Tikrina akis. Pritaiko akinius ir „Contact lenses“
2618 W. 71st St. – Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą. Uždaryta treč.

Dr. Tumasonio kabineta perėmė
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 – Rez. 852-0889
Val.: pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

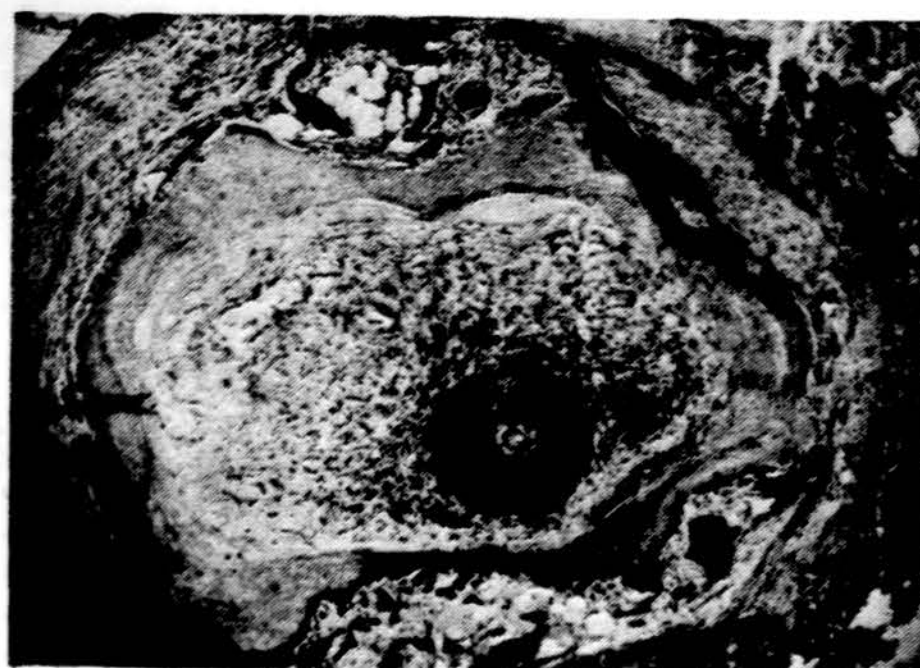
DR. ANTONAS G. RAZMA
Specialybė – Vidaus ir plaučių ligos
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel.: 436-0100
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLIES IR
PROSTATŲ CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2890, rez. 448-5545

NANCY STREITMATTER, M.D.
KARDIOLOGE
2454 W. 71 Street
Tel. 434-6777
Valandos pagal susitarimą

EDMUNDS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

JOHN P. WAITKUS, M.D., FACS
SPECIALISTAS CHIRURGAS
Priklauso Holy Cross ligoninei
2700 W. 43 St., Tel. 927-3231
Kalbame lietuviškai
Val. pagal susitarimą pirm., antr.
Ketv. ir penkt. nuo 3-7 v.v.

Kai šitaip užkars arterijos spindis (mikroskopinė nuotrauka), bus vėlu net ir ALVUDO dietos prisilaikant sėkmingai kiek nors širdžiai talkinti ja nuo atakos besauginant.

TAUTOŽUDĄ PRISIMENANT

Pavasario mėnesiai, kada visa gamta atbunda ir visi ją džiaugiasi, lietuviams sukelia šurpų atsiminimus. Tais mėnesiais (o ir kitu laiku) 1939-1955 m. bėgyje vyko lietuvių tautos naikinimas, kurį galima pavadinti tautožuda (genocidu). Mūsų tautą naikino dvi pasaulio galybės – sovietiniai rusai ir hitleriniai vokiečiai. Ar galėjome prieš jas atsilaikyti ir išlikti gyvi? O tačiau... Tautos pasipriešinimą okupantui ryškiai pavaizduoja 1941 birželio sukilimas, laikinosios vyriausybės sudarymas, beatodairiškas priešinimasis ir vienas ir kitas okupantui, ilgus metus trukusios partizaninės kovos ir pastarojo meto demonstracijos okup. Lietuvos miestuose, o taip pat iševijoje.

Masiniai Lietuvos gyventojų suėmimai bei trėmimai vyko 1940, 1941, 1945, 1946, 1947, 1948, 1949 m. Kiek tada buvo žmonių nužudyta, ištremita, ar kitu būdu sunaikinta, tikslų žinių neturime ir, greičiausia, neturėsime, nebent kada nors ateityje bus galima apie tai patirti, kai bus atverti NKVD-KGB slaptieji archyvai.

Vienas pagrindinio leidinėlį visiškai pagrįstai didžiausiu lietuvių žudiku laiko Michailą Suslovą (1902 – 1982) vadindamas jį Muravjovu II. Iš tiesų Muravjovas prieš Suslovą buvo tik „nekalta avinėlis“. Minėtas leidinėlis cituoja Suslovo IV-ojo sovietų komunistų plenumo metu padarytą jo pareiškimą: „Budis Litva, no bez litovcov“ (Bus Lietuva, bet be lietuvių).

Apie mūsų tautos sudėtas aukas galima kalbėti tik apskaičiuotais, neretai spejamais skaičiais. Štai 1949 Vak. Vokietijoje išleistoje K. Pelekio parašytoje 286 puslapių knygoje „Genocide – Lithuania's Threefold Tragedy“, kur aprašomi okupacijų padariniai, rašoma, kad I bolševikų okupacija Lietuvai kaštavo 102,000 (3.4%), vokiečių nacių okupacija – 405,000 (13.5%), II bolševikų okupacija – 500,000 (17%) Lietuvos gyventojų. Taigi iš viso apie milijoną žmonių, arba trečdalį (33.9%). Tokiu būdu Lietuva buvo daugiausia nukentėjęs kraštas Europos valstybių tarpe. Kipras Bielinskas Lietuvos nuostolius nužudytais, tremtiniais, nužudytais Lietuvos žydais ir politiniais pabėgėliais ir Vakarus bei Lenkiją skaičiuoja 959,969 gyventojais, iš kurių Sovietams tenka 659,969, o vokiečiams naciams – apie 300,000. Panašius duomenis, jau mokslisku būdu surinktus bei analizuotus, pateikia dr. R. Misiūnas „The Baltic States Years of Dependence 1940 - 1980“, Rein Taagepera, University of California Press 1983.

„Glasnost“ dėsnio poveikyje okup. Lietuvoje iškilo ir trėmimų bei žudymų klausimas. Visa kaltė suverčiama Stalinui, kuris „pažeidęs socialistinį teisėtumą“ ir vartojęs įvairias represijas. Tačiau įvairiniai rašėjos, atrodo, per daug nesišioja dėl masinių žudymų bei trėmimų. Taip V. Kašauskienė, partijos Istorijos instituto direktorė „Tiesoje“ (Nr. 118, 1988.V.21) aiškina: „Šiandien mes žinome, masiškai represuota daug tūkstančių komunistų ir nepartinų, ūkininkų ir karininkų, kultūros veikėjų ir mokslininkų... Tokia tiesa ir nuo jos niekur nepasislėpsi“. Taip esą rašoma pačioje „Pravdoje“. Ji ir kiti komunistų vadeivai „verčia“ dėl nužudytų komunistų, bet nelieja daug asarų dėl

nužudytų bei ištremtų šimtų tūkstančių kitų lietuvių. Tai pati V. Kašauskienė teigia, esą „trėmimai, susiję su pokario metais Lietuvoje, analizuojami, jų duomenys netrukus bus paskelbti“. Tačiau iš to, rodosi, bus lietuviams menka pagunda, nes jau minėtame „Tiesos“ rašinyje autorė pateikia keletą skaičių, juos falsifikuodama, t.y. mažindama aukų skaičių.

Bet yra blaivių, ir tai labai blaivių, net partinių rašytojų balsų spaudoje. Taip rašytojas Vytautas Bubnys (gimęs 1932 m.), pats buvęs stribas, vėliau apdovanotas įvairiais žymenimis, laiške „Tiesos“ redakcijai (Nr. 112, 1988.V.14) be ko kita rašo: „1946.V.9, per pirmąsias Pergalės metines, visai šalia manęs žuvo septyni liaudies gynėjai (stribai); mano geriausias draugas irgi buvo nušautas, o aš buvau sunkiai sužeistas ir pusmetį išgulėjau Kauno ligoninėje. Kitų metų pavasarį drauge su tėvais buvo pstatytas prie malkų krūvos sušaudymui. Kraupiai skambėjo mirties nuosprendis tą gegužės naktį... Ne, mes nieko nepamiršom. Bet aš nepamiršau ir 1949 m. kovo mėnesio šaltos dienos, kai vežė kaimyno Petro Zujaus šeimą. Už ką? Kad žemės turėjo ar ne 33 ha, gana prastos žemės ir gyveno sunkiau už vidutinioką. Motina ir penketas mergaičių kruvinom asarom verkė. Klyksmu skambėjo kaimas ir tada, kai trėmė dar ketvertą mūsų nedidelio Čiudiškių kaimo šeimų. (Iš mūsų kaimo į mišką niekas nebuvo išėjęs).“

Tas pats rašytojas, kritikuoja masinio istoriko J. Jermalavičiaus rašinį, ginantį Stalino laikus, dar prideda – kad Jermalavičius „nutylėjo apie pačias šurkščiausias stalinines deformacijas, apie masinius žmonių trėmimus ir jų pasekmes. Artėjant tarybinei armijai didžioji dalis tų, kurie krauju buvo susitepę rankas, spruko į Vakarus. Tačiau pasitraukę ir nemaža dorų žmonių – mokslinės ir kūrybinės inteligentijos, – kuriuos ten nuvedė baimė, kad tarybinės valdžios metais su šeimom neatsidurtų Sibire, kaip ir jų pažįstami 1941-aisiais. Negi aš turiu priminti istorikams, kad pokario metais vyko nauji trėmimai?“

V. Bubnys toliau kartoja, kad daugybė žmonių buvo tremiami ir rytus, o Jermalavičius vadinąs juos labai švelniau „perkeltųjų ir tolimesnius šalies rajonus“ vardu. Tarybinis „istorikas“ rašas, kad tokių „perkeltųjų“ buvusi tik saujelė, dėl kurios nereikia jaudintis. O V. Bubnys toliau tęsia: „Be kaltės įrodymo, be teismo nuosprendžio, pažeidžiant bet kokius humanizmo principus (ar tai nelidija civilizacijos nuosmūkis?), seniai, moterys, vaikai, kūdikiai, net invalidai bėdėjo gyvulinuose vagonuose ir Rytus ir į Šiaurę. Ar galima tai pateisinti?“

Str. pabaigoje jis iškelia, kaip labai žiauriu būdu ūkininkai rašėjos, atrodo, per daug nesišioja dėl masinių žudymų bei trėmimų. Taip V. Kašauskienė, partijos Istorijos instituto direktorė „Tiesoje“ (Nr. 118, 1988.V.21) aiškina: „Šiandien mes žinome, masiškai represuota daug tūkstančių komunistų ir nepartinų, ūkininkų ir karininkų, kultūros veikėjų ir mokslininkų... Tokia tiesa ir nuo jos niekur nepasislėpsi“. Taip esą rašoma pačioje „Pravdoje“. Ji ir kiti komunistų vadeivai „verčia“ dėl nužudytų komunistų, bet nelieja daug asarų dėl

Yra ir daugiau blaivių balsų ne vien spaudoje, bet ir sovietinėje literatūroje. Čia išskirtinai minėtina rašytojo J. Avžiaus (Lenino premijos laureato) romano „Sodybų tuštėjimo metas“ III dalis, kuri buvo tęsiniai atspausdinta Vilniuje leidžiamajame „Pergalės“ žurnale, Nr. 8-11, 1987 m. Ir ten patiekta mus jaudinančių teisingų trėmimo vaizdų.

b. kv.

MINTYS, PLB SEIMUI ARTEJANT

Organizuotos laisvųjų lietuvių bendruomenės viršūnė yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Seimas. Birželio gale Toronte Kanadoje įvyks VII PLB Seimas, kuriame valdyba duos savo apyskaitas; čia bus svarstomos Lietuvos ir laisvųjų lietuvių politinės, visuomeninės ir kultūrinės problemos ir ieškomi atsakymai. Nebandant užbėgti už akių galimiems sprendimams, vėrti artėjantį seimą atkreipti dėmesį ir kai kuriuos organizacinius klausimus pajudinti.

Visuotinumą įpareigoja

Dabartinė PLB valdyba, kartu su Lietuvių charta ir PLB konstitucijos galutine redakcija, 1985 rugsėjo 21 pateikė PLB idėjos istorinio vystymosi santrauką ir dabartinės būklės interpretaciją. Šiose interpretacijose pabrėžiama, kad „pirmoji esminė PLB žymė – tai jos visuotinumą“. Tik gal per siaurai ir per teoretiškai paryskinama ta visuotinumą žymė, būtent tik savaimingų Lietuvių Bendruomenės priklausimų kiekvieno lietuviško kilmės žmogaus, „kuriam plačia lietuviška širdis, kurio gyslomis srvena lietuviškas kraujas, kurio lietuviškumas reiškiasi būdu, paprotiais, lietuviška kilme“.

Praktiškai visuotinumą pasireiškia PLB seimuose, kuriuose dalyvauja atstovai iš visų laisvųjų pasaulio kraštų ir kontinentų. Ar nebūtų prasminga tai visuotinumą principą prateisti ir įvykdantį organą – PLB valdybą. Sukoncentravimas valdybos narių iš vieno miesto ar vieno platesnio rajono gali išugdyti lokalinį mentalitetą. Tokių ženklių buvo pasirodę ir dabartinėje valdyboje, kai keli asmenys pasaulio lietuvių centre buvo pasiūvę išteigti vienam Čikagos priemiestyje ir prie projekto pririšti PLB valdybą. Laimei, visuotinumą principą įsisavinę valdybos nariai parapijams gundymams atsispyrė ir valdyba nuo to žingsnio sulaukė.

Įvedant visuotinumą principą į PLB valdybą, jei ji pvz., sudaroma Šiaurės Amerikoje, norėtųsi pilnateisiais valdybos nariais matyti atskirų kontinentų igaliotinius, k.t. Europos, Pietų Amerikos, Australijos.

PLB konstitucijos 20 paragrafas tuo atveju turėtų būti papildytas ir suformuluotas taip: „Be seimo rinktųjų PLB valdybos narių, į PLB valdybą

JUOZAS KOJELIS

jeina PLJ sąjungos pirmininkas arba PLJS valdybos paskirtas atstovas, Europos, Pietų Amerikos, Australijos, JAV-bių ir Kanados igaliotiniai. Igaliojimas neskiriamas to krašto ar kontinento, kuriame sudaroma PLB valdyba“.

Seime išrinktoji PLB valdyba bent kartą metuose posėdžiautų su PLJS atstovu ir kontinentų-kraštų igaliotiniais.

PLB valdybos darbų apimtis

Ankstesnės PLB valdybos rūpinosi daugiausia pasaulio lietuvių reprezentavimu, lietuviškų problemų studijavimu, veiklos koordinavimu, planų paruošimu, talkos atskirų kraštų Bendruomenių specifiniams reikalams organizavimu. PLB santvarkos interpretacijos nurodoma, kad „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkoje, organizacijos svorio centras paliekamas atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenėse“. Todėl anksčiau pati PLB valdyba didelių projektų nevykdė, ir dėl nedidelio valdybos narių skaičiaus ir dėl ribotų finansinių išteklių.

Dabartinės kadencijos PLB valdyba savo veikloje padarė posūkį ir ėmė plėsti konkrečių projektų vykdymą. Tiesioginiai finansuojami iš Lietuvos fondo, JAV Lietuvių Bendruomenės ir pačios PLB valdybos Amerikoje įgyvendinami projektai.

Ateinančiame PLB seime, išgirdus ataskaitinius pranešimus, bus galima geriau orientuotis ir vertinti atskirus PLB valdybos projektus. Tačiau rašantysis, ilgą laiką įdėmiau sekęs PLB valdybos veiklą ir jos santykius su JAV LB Krašto valdyba, šiuo metu linkęs manyti, kad PLB valdyba, kaip anksčiau, turėtų labiau orientuotis į studijinio-koordinacinio-reprezentacinio organo sampratę. Priežastys tokios:

1. Kuo ten bebūtų, PLB valdybos vykdomų projektų pagrindinė našta vis tiek turi nešti atskirų kraštų Bendruomenės. Jau vien fiziškai, dėl ribotų valdybos narių skaičiaus, pati valdyba tų projektų atlikti negali, nekalbant jau apie finansus.

2. Jei PLB valdyba atsidurtų kuriame kitame krašte ir nuo JAV lietuvių finansinių išteklių būtų atskirta, jau vien dėl pinigų trūkumo nuo didelių projektų vykdymo turėtų atsisakyti. Gi PLB valdyba, nežin-

rint kuriame krašte sudaryta, PLB konstitucijos įpareigojimus turi būti pajėgi įvykdyti. Tad ir Amerikoje esančiai PLB valdybai nereiktų imtis uždavinių, kurių nepajėgtų atlikti kituose kraštuose sudarytos valdybos.

Kiek žinoma, kiti kraštai kratosi PLB valdybos pareigų, nes prisibijo finansinės naštės. Todėl VII PLB Seimui tuo reikalu tektų padaryti principinį sprendimą, o taip pat užtikrinti finansinį pagrindą bet kuriame krašte sudarytai PLB valdybai.

Seimo nutarimai ir finansai

VI PLB Seimas padarė daugelį nutarimų ir pasisakymų, kurie smulkiau šriftu surašyti šešiuose puslapiuose. Reikia ryžto juos visus įdėmiai vien perskaityti, jau nekalbant apie įvykdymą.

Kai kurie pareiškimai ir nusištamai, ypač politinėje srityje, išplaukė iš Seime vykusių nagrinėjimų ir diskusijų. Jos tapo konkrečios PLB valdybos veiklos orientyrais. Šalia principinių nusištamų pareiškimų, Seimo nutarimuose randame valdybai skirtų įpareigojimų, kartais daromų „raginimų“, „prašymų“ ar „priminimų“ formą. Apsyskaitiniai pranešimai parodys, kiek tų „raginimų“, „prašymų“, „priminimų“ ir tiesioginių įpareigojimų valdyba bus įvykdžiusi. Dėl vieno įpareigojimo vis išskildavo tam tikrų konfliktų tarp PLB ir JAV LB Krašto valdybų. Tas įpareigojimas suformuluotas taip:

„PLB seimas įpareigoja kraštų Bendruomenes pagal vietos sąlygas ruošti Vasario Šešioliktosios minėjimus, ta proga telkti lešas Lietuvių Bendruomenės reikalams ir nemažiau kaip 30% visų Vasario 16 minėjimų progą surinktų aukų skirti PLB valdybai“.

Toki įpareigojimą padarė VI-ojo Seimo atstovai. Bet tas įpareigojimas lėmė tai, kad ateinančiame Seime JAV Lietuvių Bendruomenė atstovaus ne specialiai rinkti atstovai, bet daugiausia balsų gavę JAV LB tarybos nariai. JAV LB tarybos buvusioji sesija nutarė, kad tarybos nariai geriau už specialius atstovus pajaus bendruomeninio gyvenimo pulsą ir PLB seimuose nepadarys lengvabūdiškų nutarimų, kaip aukščiau minėtas įpareigojimas.

Sumažinus PLB valdybos darbų apimtį, valdyba galėtų ir turėtų išsiversti iš kraštų Bend-

galėtų praleisti vasaras. Pirmieji jaunimo stovyklas Michigano valstijoje organizavo lietuviai jėzuitai, po to buvo įsigytos per kelias valandas automobilis iš Chicago pasiekiamos Dainavos ir Rako stovyklavietės. Jaunimo veiklai bei lituanistinėms mokykloms priglauti lietuviai jėzuitai specialiai pastatė Jaunimo centro rūmus. Žodžiu, vyko gyvas pasiruošimas ir įsibėgėjimas ateitį.

Tačiau, iš kitos pusės žvelgiant, mūsų atvykimas į šią šalį ir kartu pradėta modernesnė veikla lietuvių srityje žiėbė tam tikrą konfrontaciją su šiuo krašte gimusia ankstyvesniųjų ateivių karta. Jie pajuto, kad mūsų kalba žymiai modernesnė, kad iš jų senoviškos, iš tėvų ir senelių išmoktos lietuvių kalbos mes net pasiaipom, kad mes, steigdami naujas savo lituanistines mokyklas skelbiamės esą pionieriai, užmiršdami, kad jie jau nuo šio šimtmečio pradžios turėjo nemažą savų lituanistinių mokyklų ir jos daugelyje vietų, ypač Pensilvanijos senajam anglies kasyklų rajone veikė iki II pasaulinio karo, kol daugelį jaunų vyrų pašaukė šio krašto vyriausybė į karines pajėgas. Karui pasibaigus tos mokyklos nebeatsidarė, nes nemaža dalis jaunų vyrų krito mūsų laukuose, o grįžę gyvi karo veteranai apie tėvų ar protėvių kalbos išmokimą jau nebegalvojo.

Kai šiandien vaikštai po Pensilvanijos senųjų anglies kasyklų rajoną, kur yra išlikę pora tuzinų istoriniai lietuviškų bažnyčių, beveik kiekvienoje randi memorialines lenteles su karė žuvusiųjų pavardėmis. Tai daugiausia lietuvių jaunuolių pavardės.

Mes užmiršom faktą, kad iki mūsų atvykimo į šią šalį lietuvaitės vienuolės kazimierietės ir kitų vienuolių narės tarp savęs kalbėdavosi lietuviškai, tik lietuviškai rašė savo dienoraščius. Tuos dokumentus man pačiam teko vartyti 1972 metais, lankantis

Knygos „Lietuvos Žemės ūkis 1918-1940“ literatūrinę prasmę aptarę poetas Kazys Bradūnas ir rašytoja Danutė Bindokienė.

ruomenių gaudama 10-12% visu jų įplaukų. Juk „Pasaulio Lietuvių Bendruomenės santvarkoje organizacijos svorio centras paliekamas atskirų kraštų Lietuvių Bendruomenėse“.

Aplamai PLB Seimas neturėtų būsimą valdybą apkrauti detaliais įpareigojimais (tada reikia parūpinti ir finansus), o tik išryškinti principines problemas ir Bendruomenės nusištamymus. Gi vykdydam, Konstitucijos rėmuose, palikti valdybos iniciatyvai.

„Pasaulio lietuvis“

Buvo tokie laikotarpiai, kai Stasys Barzdukas ir Bronius Nainys, būdami PLB valdybų pirmininkai, kartu buvo ir „Pasaulio Lietuvių“ redaktoriai. Redaktoriaus balsas kartu buvo ir PLB valdybos pirminko balsas. Nuo 1982 metų „Pasaulio Lietuvių“ redaguoja B. Nainys, nebeidamas vadovaujantį pareigų Lietuvių Bendruomenėje. Darbštus redaktorius, perėmęs redaguoti biuletenio pobūdžio leidinį, išugdė jį į žurnalą.

Redaktoriaus Nainys viešais pareiškimais pabrėžia tam tikros distancijos esimą tarp redaktoriaus ir PLB valdybos. Net lietuvių enciklopedijoje pasakytą, kad „Pasaulio lietuvių“ leidžia PLB valdyba, „tačiau P.L. nėra jos oficiozas“.

Redaktoriaus dažniausiai rašo žurnalo vedamuosius ir jis pats pasisako įvairiais aktualiais lietuviško gyvenimo klausimais. Gausūs laišukai, skelbiami žurnale, rodo, kad dauguma

skaitytojų „Pasaulio lietuvių“ patenkinti. Tačiau kažkaip norėtųsi žinoti, koks yra santykis tarp „Pasaulio lietuvių“ ir organizuotos ir visame pasaulyje veikiančios Lietuvių Bendruomenės. Ar, pvz., redaktoriaus skelbiamos mintys išreiškia Lietuvių Bendruomenės nusištamymus? Juk gyvenimiškoje praktikoje, periodinio leidinio redaktoriaus ir leidėjo nusištamymai neišsiskiria. Jei kas nors kritikuoja „P.L.“ redaktoriaus paskelbtas mintis, ar tai liečia ir Lietuvių Bendruomenę? Ar redaktoriaus PLB valdybai ar kuriai kitai Bendruomenės institucijai daugiau ar mažiau atsakingas?

Visas gyvenimo sritis apimančių ir beveik visuose pasaulio kontinentuose šaknis ar šaknelės turinti Lietuvių Bendruomenė yra niuansuota. Ar Seimas neturėtų pageidauti, kad tų niuansų pasirodytų ir „Pasaulio lietuvių“ vedamuosiuose ir svarbesniu įvykių interpretacijose? Juk PLB ir kraštų Bendruomenių valdybose visada yra kūrybingų rašto žmonių.

„Demokratizacijos“, „atvimumo“ ir „persitvarkymo“ Sovietų Sąjungoje poveikyje, ar VII PLB Seimas neturėtų padaryti drąsienį žingsnį ryšių su Lietuva klausimu – oficialiu nutarimu pakviesti Lietuvoje susiorganizavusią Lietuvos Laisvės Lygą atstovauti okupuotos Lietuvos lietuviams Pasaulio Lietuvių Bendruomenėje? Kėdė, skirta Lietuvos lietuviams, iki šiol buvo tuščia. Yra proga ją užpildyti.

lietuvių kazimieriečių centre prie Philadelphiajos.

O kokią gyvą lietuvišką veiklą įvairiose lietuvių parapijose buvo išvystę Lietuvos Vyciai, kuri dabar, praėjus daugiau negu trisdešimčiai metų, atrodo dar gyvesnė, o jų gretos dar labiau padidėjusios.

Atsimenu, kaip apie 1958 metus dabar jau miręs vienas žymus pedagogas ir kalbininkas viešai pareiškė: „Mes nenorim auginti žargonu kalbančius vyčius, mes norim paruošti teisingą lietuvių kalbą kalbančius jaunuolius...“

Iš tolimesnių nuotykių pamatysim, ar lengva buvo tą pedagogo ir kalbininko viziją įgyvendinti, nors jis pats iki palyginus ankstyvos mirties visą laisvalaikį paaugojo lietuvių kalbos dėstymui ir skaitinių paruošimui.

1955-58 metų laikotarpiu gyvenom prie McKinley Parko Western ir Archer gatvių judrioje apylinkėje, išsikėlė iš buv. lietuviško Bridgeporto ir lietuvių Šv. Jurgio parapijos ribų. Dabar artimesnė liko Šv. Kryžiaus parapija, kurios didžiulėje bažnyčioje sekmdieniais per lietuvišką sumą vos tilpdavo žmonės.

Mūsų pipirai jau pradėjo bėgti ir kalbėti. Žinoma, tik lietuviškai, nes tokia turi būti lopšio kalba iki mokyklos. To paties namo antram aukšte tada apsigyveno naujųjų ateivių puiki, draugiška šeima, tačiau mišri. Jis lenkas, buvęs gen. Andersono armijos karininkas, ji – grynakraujė žemaitė. Dar prieš vedybas jiedu sutarė kalbėtis tik angliskai, nes argi žemaitė kalbės lenkiškai. Nors jis be jokių rezervų ypač lietuvių būryje būdamas Vilnių pripažindavo Lietuvai. Panašiai, kaip vėliau taip elgdavosi lenku tenoras Stefanus Wicickas, kelis sezonus dainavęs Lietuvių opereje.

(Bus daugiau)

DIENAI RIEDANT VAKAROP

Prabėgusių dienų akimirkos
(Tėsinys)

VLADAS RAMOJUS

1

Mano kartai, sukūrusiai lietuviškas seimas jau atvykus į šį kraštą, prieš akis atsistojo viena didžiųjų problemų: kaip reikės lietuviams užauginti jau Amerikoje gimusi savo atžalyną? Juk pasitraukdami iš gimtosios žemės buvom pasizadėję Lietuvai greitai ir ją sugrįžti. Tuo atveju, jei likimas leis iševijoje ilgiau išbūti, pažadėjom parsivežti tvirtos dvasios ir gerai lietuviškai kalbantį savo jaunimą.

Ne vienas buvom didžiai nustebe į pasipiktinę, kai atvykę į Ameriką ankstyvesnės imigracijos lietuvių vaikus su kai kuriomis išimtimis radom nutautusius, mažai ar visiškai lietuviškai nebekalbančius, kartais net vangiančius su naujai atvykusiais lietuviams bendrauti. Nors, kaip šių nuotykių pradžioje pavardėmis pastebėjau, buvo tikrai gražių išimčių.

Mūsų pozicija lietuviybės išlaikymo šiame krašte atžvilgiu atrodė daug tvirtesnė, negu ankstyvesniųjų ateivių ir jų vaikų. Su mumis kartu atvažiuo buvę nepriklausomos Lietuvos puikūs mokytojai, kurie tuo jau čia steigė lituanistines mokyklas. Atvažiuo nemažas būrys buvusių skautų ir ateitininkų organizacijų vadovų. Jie čia atkūrė tas jaunimo organizacijas. Po to darytasi ir planuota toliau, išgyjant eilę stovyklaviečių gamtoje, kur jaunimas lietuviškoje aplinkoje

ŽURNALISTIKA PAGAL ŽVAIGŽDES

Susilikvidavus „visų lietuvių laikraščius“ mūsų spaudoje lyg ir pritrūko „gudelinio“ žanro rašinių, bet va, jau keletas mėnesių kaip tą spragą pasigėrėtinai užpildo Aurelija Balašaitienė. Sausio, vasario mėnesiais priskaičiau net trejetą tokio pobūdžio jos straipsnių „Drauge“ ir vieną „Darbininke“. Net ir minėjimams praėjus ji „tebešviečia“ skaitytojus ne tik tuose laikraščiuose, bet ir Tėviškės Žiburiuose ir sakosi, kad nepaliausianti apie tą patį rašyti. „Eat your heart out, Gudeli“, kaip amerikiečiai pasakytų.

Šią seriją, kurią būtų galima pavadinti „sužiedelį“, ji pradėjo sausio 14 d. „Drauge“, straipsniu „Gerbkime visuomenės pinigus“, skelbdama, kad prof. S. Sužiedėliui siūlomas 60,000 dol. honoraras už parašymą istorijos, apimančios vokiečių okupaciją Lietuvoje, nors jo vieši pareiškimai ir pasirinkti tema ji diskvalifikuoja. Pagal ją, dvasinės kūrybos dirvos yra visiškai apšviestos, mūsų visuomenės nariai išgyvena tikrą grožinės literatūros badą, mūsų fondų viešą apyskaitą spaudoje nepateikia jokių konkrečių faktų ir t.t. Baigiama šitaip: „Užteks rinkti aukas, kultūriniai reikalavimai, jų nekonkretyzavojant“. Antrajame straipsny „Spauda ir kultūra“ dr. S. Sužiedėlis jau neminimas, turbūt Vasario 16-sios progą duodama jam atspūsti, bet toliau rutuliojamas rūpestis visuomenės pinigais ir stoka finansinės atsakomybės iš mūsų „demokratine“ tvarka sudarytų institucijų. Rūstaujama, kad finansinškai spaudos atstovų atvykimas į Kultūros kongresą nebus paremtas ir kad cirkuliuoja gandai, kad kai kurių „vadų“ kelionės yra apmokamos iš kitus kontinentus ar politinius banketus. Vasario 26 dienos „Drauge“ vėl ateina eilė dr. Sužiedėliui. Girdi, mes nesame kalti, kad jis praradęs tarnybą, o jei spaudoje skelbta 60 tūkstančių suma nėra tikslai, tai reikšia, kad toji žinutė į spaudą pateko per paskalas. Pažėriama, kad istorijos rašymas nėra LB uždavinys ir kad objektyvios istorijos negali būti, atskaitoma „vadams“ už savalaikišką elgesį ir už liutianistinės katedros steigimą. Su šio laikais tokiais pakeitimais tos pačios dienos straipsnyje „Darbininke“ vėl grįžtama prie dr. S. Sužiedėlio. Pasirodo, kad „niekas neabejoja jo kvalifikacijomis“, bet kad jis be tarnybos tai ne visuomenės atsakomybė. Toliau aiškinama kas yra tiesa ir kas melas ir tiesos varden šitaip rašoma: „Juk ne paslaptis, kiek daug ir brangių kelionių yra apmokama ne vien mūsų veikėjams, bet ir jų žmonoms“.

Mokykloje „zubrindamas“ Lietuvos ir kitų kraštų istoriją galvojau, kad tai tikrovė, o ne broliu Grimmų pasakos, bet pagal Balašaitienę: „... visi žinome, kad jokia istorija negali būti objektyvi“. Rašo ji taip pat, kad „Visuomenė iš savo vadų nereikalauja tiesos, tik... faktų pristatymo“, o man visada rūpėjo tiesa ir galvojau, kad faktas neparemtas tiesa – nėra joks faktas. Žiūrėdamas savo kambarį i nuo liutviškų knygų įlinkusias lentynas ir žinodamas, kad mano duklė tik porą metų yra perskaičiusi, nustebau iš Balašaitienės straipsnių patyres, kad mūsų jaunimas ir visuomenė yra taip ištroškę grožinės literatūros. Būtų gera, kad visi ištroškusiųjų atvyktų į Baltimorę. Turime čia lietuvių tautišką knygyną, kuris sekma-dieniais atidaras, bet tėra tik

pora skaitytojų, besiskolinančių knygą, o viešojoje Balašaitienės bibliotekoje buvę liutviškų knygų skyrius jau prieš porą dešimtmečių buvo panaikintas, nes niekas jų neskaitė. Neabejoju, kad ir mūsų leidyklos, sužinojusios apie Balašaitienės „atrastus“ skaitytojus, pradės knygas leisti ne šimtinėmis tiražais, bet dešimtimis tūkstančių. Tačiau, atrodo, kad ji per daug nepasitiki mūsų knygų leidyklomis, fondais ir Rašytojų draugija, nes kaltina LB nesirūpinimu grožine literatūra, bet draudžia LB leisti istorinius veikalus, nes tam yra Lietuvos istorijos draugija.

Netruksta A. Balašaitienės rašiniuose paraginimų. Visuomenė raginama uždaryti savo pinigines ir neaukoti, teisininkai raginami tyrinėti LB tarybos patvirtintą sutarties su dr. Sužiedėliu teisėtumą, žurnalistai raginami nerašyti apie Kultūros kongresą ir t.t. Nemaža čia ir „informacijos“. Literatūrinių premijų mėcenatai sužino, kad jų finansuojamos premijos buvo paskirtos „tik save pristačiusiems rašytojams“, premijuotieji rašytojai sužino, kad jie premijas gavo ne už kūrybą, bet kad save pristatė, kaip kalades. Aukoję Liutianistinei katedrai pa-informuojami, kad ne tik nėra katedros inas ir mūsų kultūrinis ir mokslinis gyvenimas, bet ir „jokių konkrečių tos katedros egzistavimo rezultatų“. Balašaitienė, artėjant LB tarybos rinkimams, apšviečiami, kad: „... renkame, neva tai demokratines tvarkos principu“. Liutianistinių mokyklų mokytojai guodžiami, kad jų algos nepri-lygsta minimalaus atlyginimo skalei ir t.t.

Apskritai paėmus, A. Balašaitienės rašiniai tai kaip tas švediškas valgių stalas – smorgasbord: kiekvienas gali rasti ko jis tik nori, priklausomai kokiame laikraštyje jos rašinius skaitys. Pavyzdžiui: „Drauge“ ji rašo, kad dr. Sužiedėlis save diskvalifikavo, o „Darbininke“, kad „niekas neabejoja prof. Sužiedėlio kvalifikacijomis“. Mūsų veikėjai „Drauge“ vadinami „vadais“ kabutėse, taip kaip „Gimtajame krašte“ prieš „glasnost“ laikus, gi „Tėviškės žiburiuose“ ir „Darbininke“ be kabučiu „Drauge“ ji piktinasi, kad kai kurių „vadų“ kelionės apmokamos, o „Tėviškės žiburiuose“ pabrėžia, kad visuomenė privalo apmokėti ne tik keliones, bet kitas būtinas išlaidas. „Tėviškės žiburiuose“ ji rašo, kad kelionių apmokėjimas yra slepiamas, o „Darbininke“ porina, kad tai nepaslap-tis. Trijuose rašiniuose ji vana-ja dr. Sužiedėli, patrigubindama jam skirtą finansinę sumą už veikalo rašymą, išvadindama jį ne kvalifikuotu, praradusiu darbą, lyg ir LB šelpiamu, o vienam rašini „(Darbininke)“ apgailestauja, „kad tokio garbingo asmens, kaip S. Sužiedėlio, pavadė tapo lyg sviedinuku...“.

Jeigu būčiau žurnalistas, tai prirašęs tokių dalykų rimtai jaudinčiausi laukdamas kas bus, kai apkaltintieji pradės reikalauti irodymų, o skaitytojai tiesos ir nuoseklumo, tačiau nebūtų A. Balašaitienės žurnalisto, jeigu su tokiais menkiniais nemokėtų susidoroti. Štai kaip ji tvarkosi:

1. LB darbuotojai neigiamai reagoja į jos straipsnius, nes ji yra iš tų žurnalistų, kurie kovoja prieš OSI šmeižtus („Tėviškės žiburiai“, 1988.4.26). Argi svarbu, kad jos straipsniai nieko bendro neturi su OSI šmeižtais,

Iš Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso Australijoje. Canberroje Amerikos atstovai pozuoja fotografams.

ir į jos straipsnius reaguojantieji greičiausiai yra daugiau darbais ir aukomis prisidėję prie apkaltintų lietuvių gynimo nei ji. Bet juk pagal ją: „Visuomenė... tiesos nereikalauja...“ 2. Dėl prirašytos netiesos apie dr. Sužiedėli, tai ne ji kalta, nes tos žinios „... iš spaudą pateko tik per paskalas, kas yra dar vienas įrodymas, kad buvo stengiamasi sutarties pasirašymą slepti nuo visuomenės“. Bet argi save gerbiantis žurnalistas skelbia spaudos pasirašymą slepti nuo visuomenės? Kodėl dirbantieji valdybose yra vadinami „vadais“? Kodėl įžeidinėjamos jų žmonos, kurios nesuskaitomos savaitgaliais ir vakarus yra praleidusios vienišos, vyrams besitrūkanti po posėdžius?

3. Ji nesanti prieš kelionių apmokėjimą mūsų veikėjams, tik prieš tų faktų slėpimą. Už tai ji girianti Kultūros tarybos pirmininkę I. Bublienę, „vieną iš nedaugelio mūsų populiarių veikėjų“ („Tėviškės žiburiai“, 1988.4.26), atvirai prisipažįstančia, kad ji reikalaujanti už keliones apmokėjimo. Skaitytojai sudaromos įspūdis, kad viena I. Bublienė prisipažino, o kiti slepia... O gal, tik I. Bublienė buvo paklausta ir ji atsakė. Kurių kitų A. Balašaitienė klausė ir kurie atsakė pasakyti? Jeigu ji būtų pavyzdžiui paklaususi krašto valdybos pirmininko V. Voler-to, tai būtų sužinojusios, kad jis dažniausiai pats iš savo kišenės už keliones susimoka. Nėra reikalo jam išeiti į kryžkelę ir trimtuoti svietui, kad jis keliaiavo ir pinigų iš LB išdo neėmė, lygiai taip, kai nėra reikalo trimtuoti tiems, kurie emė. Juk netrimtuojai ir tolimesnė kolonija pakviestas paskaitininkas ar menininkas, kad jo kelionė buvo apmokėta, netrimtuojai nei nuolatinis spaudos bendradarbis, gavęs vieną, kitą dolerį už talką spaudai.

4. O kaip gi, su A. Balašaitienės teigimu: „Ne paslaptis kiek daug ir brangių kelionių yra apmokama ne vien mūsų veikėjams, bet ir jų žmonoms“? Kadangi tai toks aiškus melas, tai buvo idomu, kaip ji iš to išsikrapstys. Gi, labai paprastai. „Tėviškės žiburiuose“ ji skundžiasi, kad buvusi vieno veikėjo žmonos užpulta už kelionių klausimo kėlimą, nutylėdama, kad to veikėjo žmona – Teresė Gečienė pareikalavo irodymų apie apmokėtas brangias žmonių keliones, o „Darbininke“ (1988.5.6) ji atsako, kad niekur ponų Gečių nėra palietusi. Išeitu, kad Gečiam tos brangios kelionės nebuvo apmokėtos. Tad, kokiems veikėjams ir kurioms žmonoms jos buvo apmokėtos? Vargšės tos žmonos. Jeigu tylės – susidarys įspūdis, kad tikrai naudojosi apmokėtomis brangiomis kelionėmis; jei reikalauja irodymų – bus apšauktos, kad puola žurnaliste už to klausimo kėlimą.

Perskaitytes tą visą „sužiedėli-jadą“ trijuose laikraščiuose, negali nesusimastyti ir nebandyti ieškoti atsakymo. Kodėl

premią gavęs rašytojas yra žeminamas? Kodėl visuomenė yra agitujama neaukoti? Kodėl mūsų organizacijų rinkimai yra vadinami „neva demokratini“? Kodėl žmonės įsteigę Liutianistinę katedrą arba besirūpinantieji istorinio veikalo išleidimu kad atsvertų vis gausėjantį anglų kalba propagandinę medžiagą iš anapus, yra kaltinami kažką slepių nuo visuomenės? Kodėl dirbantieji valdybose yra vadinami „vadais“? Kodėl įžeidinėjamos jų žmonos, kurios nesuskaitomos savaitgaliais ir vakarus yra praleidusios vienišos, vyrams besitrūkanti po posėdžius?

Veltui ieškosi atsakymo toje rašinių mišrainėje. Greičiausiai jis ateis didesnių kaltinimų ir netiesos sriautu, „tauriojo žurnalizmo“ varden. Norėtum tikėti, kad tie rašiniai gimę ne iš blogos valios ir neženklina žiaurių charakterio bruožų. Kažkada, berods „Drauge“, skaičiau pačios A. Balašaitienės žodžius apie jos kūrybos sąlygas. Nerašyti ji negalinti. Turinti ji gražų rašomąjį stalą, per jos langą matosi nepaprastai gražus vaizdas. Taigi, naktį be abejo matosi dangaus skliautas su žvaigždėmis. Ar tik nebuvo tie rašiniai sukurti žvaigždžių įtakoje?

Juozas Gaila

Tautinio šokių judesys.
Tėvyne, mums gyva es!

JAU ARTĖJA VIII LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ ŠVENTĖ, KURI ĮVYKSTA Š.M. LIEPOS 2-3 DIENOMIS KANADOJE, HAMILTONE. RUŠKIMĖS VISI JOJE DALYVAU!

ŠVENTĖS INFORMACINĖS ŽINIOS:

LIET. TAUTODAIJŲ PARODA veiks nuo birželio 30 d. iki liepos 11 d. Royal Botanical Gardens patalpose, 680 Plains Rd. W. Oficialus parodos atidarymas ir koncertas su solistais Anita Pakalniškyte ir Jonu Vaškevičium birželio 30 d. 7:30 v.v.; įėjimas nemokamas.

PENKTADIENIO JAUNIMO ŠOKIAI liepos 1 d. Mohawk kolegijos salėje, Fennell W. ir W. 5-th gatvių kampas; pradžia 8:00 v.v., įėjimas – \$3.

ŠEŠTADIENIO SUSIPAŽINIMO VAKARAS įvyksta Convention Centre, 115 King St. W. Chedoke ir Wentworth salėse; pradžia 7:30 v.v., įėjimas visiems po \$10. Bilietai pardavinėjami dabar, bus jų ir prie įėjimo; stalai nerezervuojami.

SEKMDADIENIO PAMALDOS katalikams tame pačiame Convention Centre 11 v.r. Šv. Mišias koncelebruoją vysk. Paulius Baltakis, gieda jungtinis Hamiltono Aušros Vartų ir Toronto Prisikėlimo parapijų choras. Liet. evangelikų pamaldos su kun. P. Diliu Christ Ev.-Lutheran Latvian church, 18 Victoria Ave. S. 10:00 v.r.

ORGANIZUOTA EISENA po pamaldų į miesto Gore parką, prie Laisvės paminklo prisiminti Lietuvos valstybės atkūrimo 70 metų sukaktį, kur žodį pasakys Liet. Bendruomenės ir Hamiltono miesto atstovai, bus padėtas vainikas.

ŠOKIŲ ŠVENTĖ sekmadienį 3:00 v. p.p. Copps Coliseum, 101 York Blvd.; bilietų kainos: \$12, \$15 ir \$18, kuriuos jau dabar galima įsigyti pas platintojus, jų bus ir prie įėjimo (kolizijus talpina 17 tūkst. žmonių). Čikagoje visus bilietus platina Vaznelių „Gifts International“ krautuvė, 2501 W. 71 St., tel. (312)471-1424. Klivlande bilietus galima įsigyti liet. kooperatyve „Taupa“, 767 E. 185 St. pas Vyta. Staškų, tel. (216)481-6677, o Toronte bilietus platina Alf. Juozapavičius, tel. (416)239-0995. Į šokių šventę bilietus galima įsigyti ir per „Bass“ agentūras.

UŽBAIGTUVIŲ BALIUS 7:30 v.v. įvyksta vėl to paties Convention Centre abiejose salėse: Chedoke – suaugusiems, kaina \$30, stalai po 10 žmonių, ir Wentworth salėje jaunimui, kaina \$20. Čia bilietus į abi sales reikia įsigyti jau iš anksto pas B. Mačį, 370 Goodram Dr., Burlington, Ont. L7L 2K1, tel. (416)632-4558.

SUVENYRUS tvarko K. Deksnys, 1257 Royal Dr., Burlington, Ont. L7P 2G2, tel. (416)332-6006.

NAKVYNIŲ INFORMACIJA teikia V. Verbieckienė ir L. Kontenienė, 348 Duncombe Crt. Burlington, Ont. L7L 4M4, tel. (416)637-5090, skambinti vakarais.

IŠ ANKSTO BILJETUS į visus renginius galima įsigyti, prisiunčiant ligi birželio 5 d. pinigų šiuo adresu: „Talka“ TŠŠ (J. Stankus) 830 Main St. E., Hamilton, Ont. L8M 1L6. Nupirkti bilietai čia lauks jūsų. Pažymėtos jų kainos yra kanadiškais doleriais. Čekius rašyti „Lithuanian Folk Dance Festival“. Dėl bilietų informacijos teikia J. Krištolaitis, tel. (416)689-5733. Kitais šventės reikalais kreiptis tel. (416)523-7143.

Šventės Inf.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

RE/MAX GREIT
REALTORS PARDUODA

RIMAS L. STANKUS
361-5950 636-6169

Norintieji PIRKTI ar PARDUOTI NAMUS per šią įstaigą, prašome paminti, kad esate arba norite būti Rimo Stankaus klientais. Nuosavybės įregistravimas nemokamai.

MISCELLANEOUS

A VILIMAS MOVING

Tel. 376-1882 ar 376-5996

10%–20%–30% pigiau mokėsit už apdraudą nuo ugnies ir automobilio pas mus.

FRANK ZAPOLIS
3208½ West 95th Stret
Tel. — GA 4-8654

ELEKTROS

IVEDIMAI — PATAISYMAI
Turio Chicago miesto leidimą. Dirbu ir užmiesty. Dirbu greitai, garantuoti ir sąžiningai.

655-2020
KLAUDIJUS PUMPUTIS

Dažome iš lauko ir vidaus. Turime 4 metų patyrimą. Kalbame lietuviškai. Tel. 476-1974 ir 788-1813. Skamb. po 6 v.v.

POPULAR LITHUANIAN RECIPES

Nauja devintoji laida
Suredagavo
Juzė Daužvardienė

Šiomis dienomis „Draugo“ spaustuvė atspausdino devintąją laidą šios populiarios virimo knygos.

Tai geriausia dovana naujoms žmonoms ar marčioms. Daugelis apdovanojo kitataučius supažindindami juos su lietuvišku maistu ir virimu. Šios knygos susidomėjimas ir pasisekimas tarp lietuvių ir kitataučių visuomenės buvo didelis.

Kaina su persiuntimu \$6.50
Illinois gyventojai moka \$6.94
Užsakymus siųsti;

DRAUGAS,

4545 W. 63rd St.,

Chicago, IL 60629

DRAUGE GAUNAMI NAUJAUSI LEIDINIAI

BALTOS VĖLIAVOS, romanas. Jurgis Gliuda. 275 psl.	\$8.00
SAKMĖ APIE KORNETO KRISTUPO. R. M. Rilke. 54 psl.	\$12.00
LIETUVOS ŽĖMĖS ŪKIS 1918-1940. Bronius Povilaitis. 367 psl.	\$18.00
LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA. Nr. 8. 527 psl.	\$10.00
DANGUS NUSIDAŽO RAUDONAI, pirmosios tremties memuarai „Laisvę praradus“. J. Keliuotis. 359 psl.	\$12.00
ASMUO IR ISTORIJA, mūsų idėjos dabarties šviesoje. Antanas Maceina. 92 psl.	\$4.00
DIEVAS IR LAISVĖ, mūsų idėjos dabarties šviesoje. Antanas Maceina. 150 psl.	\$5.00
KGB AKIRATYJE. Nijolė Sadūnaitė. 144 psl.	\$1.00
KRIKŠČIONIS IR ŠIANDIENA, mūsų idėjos dabarties šviesoje. Antanas Paškus. 173 psl.	\$5.00
DAIGYNAS, romanas. Alė Rūta. 576 psl.	\$12.00
SAVANORIO DUKTĖ, romanas. Antanas Gailiūšis. 381 psl.	\$9.00
ŠIRDIS IŠ GRANITO, romanas. R. Spalis. 380 psl.	\$10.00
GELMIŲ BALSAS, premijuotos novelės. Vyta. Alan-tas. 236 psl.	\$10.00
JONIŠKĖLIO APSKRITIES PARTIZANŲ AT-SIMINIMAI. Petras Gudelis. 373 psl.	\$6.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ

pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMĄ mieste ir priemiesčiuose. Sąžiningai patarnaus

J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX — INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

GREIT IR SAŽINGAI PATARNAUJAME PIRKIME BEI PARDAVIME NUOSAVYBIŲ.

Nemokamai įkainuojame jūsų nuosavybę, taip pat pristatysim pagal pageidavimą, sąrašą parduodamų namų jūsų ieškomaj apylinkėje, mieste ar priemiesty. Suinteresuoti prašau skambinti ar užeit pas

BUDRATIS REALTY
6600 S. Pulaski
767-0600

HELP WANTED

Security guards. P.t. & f.t. Must have car, speak & write English. Southwest area. Will train. Retirees welcome. Apply only Mon. thru Fri. 9 a.m.-3 p.m. 7801 S. Kedzie.

Experienced roofer needed

Call 741-1900
9 a.m. - 2:30 p.m.

HELP WANTED

WAITRESS
Must be Available Evenings and Weekends
Apply in Person
DAINA RESTAURANT
2656 W. 71st St., Chicago, Ill.
Under New Management
434-9666

BLACKSMITH

Set-up & fabricate tooling for simple hot forming & bending.
Ability to make tongs a plus.
Call: 277-2800
Must speak some English.

CASHIERS

Full time & part time. Must be 21 years old. Will train. Must read, write & speak Fluent English.

Apply in person

5344 S. Harlem

Summit, IL

LITHUANIA, THE EUROPEAN ADAM

Prof. dr. JUOZO ERETO vokiškai parašyta apie Lietuvą, išversta į anglų kalbą dr. Algio Mickūno. Antrąją laidą 1983 m. išleido Kęstučio Butkaus fondas. Tai labai gera dovana amerikiečiams, o taip pat ir mūsų jaunimui pasiskaityti apie Lietuvos istoriją ir dabartinę būklę komunistinės Rusijos okupacijoje. Kaina su persiuntimu \$4.50. Illinois gyventojai moka \$4.75. Užsakymus siųsti:

DRAUGAS

4545 W. 63rd St.

Chicago, IL 60629

VOKIEČIŲ PRIEŠGYNUMAS LIETUVOS SAVAI KARIUOMENEI

Vokiečiai, 1941 m. okupavę Lietuvą, siekė jos jaunimą įkinkyti karybą, išbarstydami jį po savo pačių kariuomenę. Jie neleido Lietuvai (kaip ir kitiems užimtiesiems kraštams) savų karinių dalinių, veikiančių Lietuvos teritorijoje ir vadovaujamų lietuvių karininkų.

Būdinga, kad iš pradžių vokiečiai priešinosi net pabaltiečių ir ukrainiečių SS legionams.

Vokiečių priešgynumą Lietuvai kariuomenei atspindi čia skelbiami dokumentai, išversti iš vokiečių kalbos.

Bronius Nemickas

I

Reichsfuehreris SS
Vyriausios SS įstaigos šefas
Cd/SSHA/BE/BO/ Tgb Nr. 1382/41 geh.

Berlynas, 1941 m. spalio 2 d.

Liečia: Pabaltiečių legionus

Reichsfuehrerui SS

Fuehrerio vyriausia būstinė

Reichsfuehreri!

Kaip esu pranešęs, Rytų ministerija numato steigti pabaltijinius legionus, ypač Rosenbergui akstinant.

Ligi šiol reikalauja pranešantis motyvais vis atidedavau. Dabar man praneša, kad fuehreris sutikęs steigti legionus Ukrainoje ir Pabaltijyje.

Rosenbergas nenoris legionų perduoti kariuomenės vyriausios vadovybei, nes jis laiko juos grynai politiniu dalyku. Skubiausias reikalas esąs tai latvių legionas. Tenyktis generalinis komisaras Drechsler (Rygoje) spaudžias veikiai spręsti.

Latvių jaunimas, ligi sueisiant 22-jiems metams priklauso „Perkūno - Kryžiaus“ („Donnerkreuz“) sąjūdžiui, kuris taip pat dabinais mūsų „hakenkreuzu“. Bet šio sąjūdžio praeitis, nežiūrint mūsų ženklo, ne visados yra buvusi vokiečiams draugiška.

Prašau principinio sprendimo. Toliau noriu Jums nurodyti, kad apie 500 į policijos batalioną sutelktų estų dabar lavinami Frankfurte, prie Oderio. Gal galėtų būti sudaryti latvių, lietuvių ir ukrainiečių pagalbinės policijos batalionai, kad „legiono“ vardas neteiktų šiems kraštams naujos tautinės paskatos.

(Pasirašė) G. Berger
Gruppenfuehreris
(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-175, roll 22).

II

Reichsfuehreris SS
Asmeninis štabas
Tgb. Nr. Bra/Sch b.

Fuehrerio vyriausia būstinė,
1941 m. spalio 17 d.

Liečia: Pabaltiečių legionus.

I 1941 m. spalio 2 d. - CdSS

HA/BE Tgb nr. 1382/41 geh.

Vyriausios SS įstaigos šefui

SS grupenfuehreriui Ber-

ger'ui

Berlynas

Mielas Gruppenfuehreri!

Tik dėl tvarkos noriu Jums pranešti, kad kartą raštu, kad būtų Jūsų bylose, reichsfuehrerio SS nuomonę apie Pabaltiečių legioną ir patvirtinti Jūsų 1941 m. spalio 2 d. rašto gavimą.

Reichsfuehreris SS, kaip ir Jūs, yra nuomonės, kad Pabaltijyje ir Ukrainoje niekada nebus įsteigta legionų, bet tik policijos daliniai, ir jų bus labai daug.

Heil Hitler!

Jūsų

(Pasirašė) R. Brandt.

(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-175, roll 22).

III

Reichsfuehreris SS
Vyriausios SS įstaigos šefas
Cd SSHA/Be/VO VS-Tgb Nr.?

Berlynas, 1942 m. gruodžio 11 d.

Liečia: latvių akciją*

Reichsfuehreriui SS ir Vokie-

tijos policijos šefui

Fronto vadovybės būstinė

Reichsfuehreri!

Patikrinus „100,000 latvių vyrų“, paaiškėja štai kas:

1) Latvių krašto valdžia vėl prašė Reicho komisarą leisti suorganizuoti 100,000 vyrų latvių kariuomenę. Sena pasaka yra apie šią kariuomenę, kuri pagaliau yra tik dingstis susidaryti ypatingos naudos. Tokį prašymą atmetiau, kaip negalimą ir dar kaip pavojingą, ir, jei reichsfuehreris pritartų, pasiūlyčiau:

Iš rasiškai visiškai tinkamų savanorių sudaryti dalinį, kuris būtų reichsfuehrerio SS vadovybėje. Tą dalinį įkinkyti kovon su gaujomis arba, kaip policijos batalioną arba tinkamiausiu atveju kaip latvių legioną.

2) Prašiau Rosenbergą nurodyti Reicho komisarui Lohsei, kad tokiu nerealiu reikalu nesikreiptų į Reicho maršalą, nes vien tik reichsfuehreris SS yra kompetentus šiam dalykui. Tati man buvo pažadėta.

(Pasirašė) G. Berger
SS grupenfuehreris
(Šaltinis: National Archives microcopy Nr. T-175, roll 22).

*(Anuometinis vokiečių nusi-
statymas buvo toks pat ir Lie-
tuvos kariuomenės atžvilgiu
kaip ir Latvijos. Vert.).

IV

Slaptai

Ats. į 5628/42g.

Nuorašas

CdSSHA/Be/We

Dabar: Berlynas Grunewald,

1943 m. spalio 11 d.

Liečia: Lietuvių savisaugos

dalinį apsiginklavimą.

Ponui Generaliniam Komis-

sarui Lietuvai von Renteln'ui,

Ryga (Čia turėtų būti Kaunas.

Vert.)

(Rašto tekstas 5-tame pusla-

pyje).

Mielas drauge von Renteln!

Savo laiku buvusiam pasita-
rime tik labai nenoromis prita-
riau lietuvių savisaugos stei-
gimui. Prižadėjau pasirūpinti,
kad ginklai būtų išduoti.

1) vokiečių repatriantams,

2) patikimiems lietuviams ir

tokie ginklai, kurių Lietuvoje

dar nėra įvesta. Man šiandieną

praneša, kad Jūs norite suor-

ganizuoti 20,000 vyrų savisau-
gą. Tati yra visiškai neleistina.
Apginkluoti 20,000 lietuvių,
kurie ligi šiol niekuo nepadėjo
Reichui, reikėtų kvieisti baisų
pavojų.

Iš šių 20,000 vyrų mažiausiai
15,000 išeitų prieš mūsų dali-
nius šių metų žiemą mūsų poli-
cijos vykdysimos griežtos akci-
jos metu. Toliau tati reikėtų,
kad mes lietuviams, kurių nė
vienas nedalyvauja fronto ko-
voje, pripažintume ypatingą tei-
sę — steigti savą kariuomenę.

Tati laikau tiesiog nusikal-
timu. Su tuo niekas nesutiktų,
mažų mažiausiai — pats
fuehreris.

Heil Hitler

Berger

SS obergruppenfuehreris

(Šaltinis: National Archives

microcopy Nr. T-454, roll 16).

V

Aukštėnysis SS ir Policijos

Vadas Rytų Kraštui

L/Gy.

Tgb. Nr. 87/43/Sekr./

Ryga, 1943 m. spalio 16 d.

Jakobstr. 11

Tel. 3510

Ponui Rytų Krašto Reicho

komisarui, Ryga

Liečia: Vietinės savisaugos

steigimą Lietuvoje.

I: 1943 m. rugsėjo 22 d. rašta,

II Verw.—7B2 Tgb, Nr. 3008/43

y.

„Del „Fritz'o“ operacijoje daly-
vavimo uždelsiu atsakymą į
viršiau nurodytą raštą, už ką
atsiprašau.

Tačiau pastaruoju metu atsi-
liepė SS brigadefuehreris

Harm'as, kuris man va ką

praneša:

„Generalinio komisaro

Kaune paauskštintas, šnekė-

jau si su pirmuoju generaliniu

tarėju Kubiliūnu apie savisau-

gą. Prašyta, kad savivaldos Lie-

tuvoje galėtų suorganizuoti

savisaugą svarbiausiais valsty-

biniais ūkiams ir ypač graso-

moms vietovėms. Buvo išsamiai

pabrėžta ir nustatyta, kad poli-

cija neapginkluotų šaunamais

ginklais. Daugų daugiausia

turėtų būti išduodami pažymė-

jimai, kad savisaugos žmonės,

kai eina savisaugos tarnybą,

turi teisę nešioti kertamąjį

duriamąjį ar šaunamąjį ginklą.

Tuomi norėta pasiekti, kad pasi-

rodytų gyventojų paslėptieji

ginklai ir būtų panaudoti prieš

partizanus. Betgi man reikėjo

išvykti prieš šiu pasitarimų pa-

baigą. Generalinis komisaras,

atrodo, manė, kad šis reikalas

AMERIKOS KAPITALISTAI

Šiandien tapti milijonierium
nėra didelis dalykas. Valstijų
loterijos iškepa kiekvieną savaitę
po keletą milijonierių. Bet šiais
laikais milijonas nepadaro tur-
tuoliu. Turtuolių luomui pri-
klauso tie, kurie švaistosi mili-
jonais ir skaičiuoja savo turtą
dešimtimis milijonų. Georgia
universiteto profesorius dary-
damas tyrinėjimus nustatė
milijonierių skaičiams,
neįtraukė į savo studijas tuos,
kurie teturėjo porą milijonų. Jis
apsiribojo turinčiais 10 ir
daugiau milijonų dolerių.

Profesorius savo duomenis
patieks šią vasarą išėinančioje
knygoje. Eilinis pilietis nusteb-
suzinojęs, kad 1982 metais buvo
38,855 amerikiečiai, kurie
turėjo mažiausiai 10 milijonų
dolerių. 1987 metais, tai yra po
5 metų, tas skaičius pakilo iki
81,816. Profesoriaus studija
pranašauja, kad 1990 metais
bus 100,000 skaičiuojančių savo
turtą aštuoniais ir daugiau
skaitmenimis. Taip pat jis
patyrė, kad turtuoliai daugiau
kreipia dėmesį į patarnavimą po
pirkimo, negu į patį pardavi-

mo kainą. Milijonieriais tapę,
negali užmiršti praeities pa-
tyrimų.

Daugiausiai multimilijonierių
yra Kalifornijoje (11,410). New
Yorko valstijoje — 10,569, Texas
— 9,241, Floridoje — 5,171 ir t.t.
Nevada ir Wyoming pirmąja
procentais. Kai Kalifornijoje
kiekvienam 100,000 šeimų
tenka 116 multimilijonierių,
Nevada turi 130, o Wyoming
118. Krašto pietūs yra tirsčiausi
milijonieriais. Kiekvienam
100,000 šeimų tenka 209
turtuoliai.

Nuostabiausia, kaip milijonie-
riai yra išsiskleidę po pasaulį.
Didžioji jų dalis yra už JAV
ribų. Tarp kiekvieno šimto
tūkstančių šeimų esančių kituo-
se kraštuose, 427 skaičiuoja
savo turtą dešimtimis milijonų.
Tai yra beveik keturis ir pusę
karto daugiau negu JAV.

Nežinia kokiais sumetimais ir
kieno pavestas profesorius
Thomas J. Stanley pravedė savo
studijas, bet jos atskleidė
kapitalistinės sistemos padėtį.
Edm. Jak.

buvo jau galutinai užbaigtas, ir
atitinkamai apie jį pranešė
Rytų krašto Reicho komisarui”.

Taigi esama nesusipratimo,
kaip matosi iš SS brigadefueh-
rerio Harm'o aiškinimo. Aš
laikau lietuvių savisaugos stei-
gimą nepaprastu pavojumi ir
todėl, kaip ir anksčiau, atsto-
vauju nuomonei, kad šiam stei-
gimui negalima pritarti. Pasta-
ruoju metu atėjo man SS ober-
gruppenfuehrerio Bergerio raš-
tas su jo tuo pačiu reikalu

generaliniam komisarui dr. von
Renteln'ui rašyto laiško nuora-
šu. Taip pat ir obergruppenfueh-
reris Berger'is griežčiausiai
pasisakė prieš numatomą
planuojamą formos lietuvių sa-
visaugos steigimą. Pagaliau
žinau nuomonę ir SS reichsfueh-
rerio, kuris dėl blogo lietuvių

tautos elgesio atmėta (minti) iš
tos tautos (žmonių) steigti bet
kokią ginkluotą organizaciją.

Kadangi „Fritz'o“ operacija
dėl kitos kitoje vietoje fuehrerio
isakymu vykdysimos operacijos
turės baigtis artimiausiom die-
nomis, tai įskaičiuoju, kad SS bri-
gadefuehreris Harm'as tuojau
grįžtų į Kauną vėl užimti savo
SS ir policijos vado Lietuvai pa-
reigystės. SS brigadefuehreriui
Harm'ui liepsiu imtis taip pat ir
apribotos lietuvių savisaugos
(kuri dabartinėmis sąlygomis ri-
botųsi valstybinių ūkių apsau-
ga), reikala tuojau pradėti per
generalinį komisarą ir veikiai
pateikti man pasiūlymus.

Jeckeln

SS obergruppenfuehreris.

(Šaltinis: National Archives

microcopy Nr. T-454, roll 16).

Visų Nepriklausomybės kovų dalyvis, savanoris-kūrėjas

A.†A.

kpt. LEONAS BALZARAS

Gyveno Čikagoje, Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1988 m. birželio 5 d. 5 val. ryto, sulaukęs 85 m.

amžiaus.

Gimė Lietuvoje, Palygumio vieniemy, Lygumų valsčiuje,

Šiaulių apskrityje. Amerikoje išgyveno 28 metus.

Pasiliko dideliame nuliūdime žmona Konstancija
Morkūnaitė, dukterėčios: Valerija Kundrotienė (Cassville,
MI), Rimutė Krumplienė su vyru Jonu (Chicago, IL), sūnėnas
Algis Barakauskas su šeima. Lietuvoje — sūnėnas Žigmas su
šeima ir dukterėčia Aldona; taip pat svainiai ir svainės
Lietuvoje ir JAV.

Velionis priklausė Karių Savanorių draugijai, Ramovei,
Lietuvių Šaulių sąjungai ir Istorijos draugijai.

Kūnas bus pašarvotas antradienį, birželio 7 d. ir trečia-
dienį, birželio 8 d. nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje,
2533 W. 71st St. Atsisveikinimas trečiadienį, birželio 8 d. 7
v.v.

Laidotuvės įvyks ketvirtadienį, birželio 9 d. Iš koplyčios
9 val. ryto bus atlydėtas į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią,
kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionio sielą. Po
pamaldų bus nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažis-
tamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę: žmona, dukterėčios, sūnėnas ir kiti giminės.

Su dideliu skausmu pranešame, kad birželio 3 d. Urbana,
IL, staiga mirė mūsų mylimas Vyras ir Tėvas

A.†A.

STASYS RADŽIŪNAS

Gimęs Lietuvoje. Gyveno Omaha, Nebr. Mirė sulaukęs 61

m. amžiaus.

Giliame liūdesyje pasiliko žmona Marija, sūnūs Eugenijus
ir Tadas, duktė Rūta ir žentas Robert Rauber Amerikoje;
Lietuvoje motina Jadvyga ir sesuo Irena.

Velionis laidojamas birželio 7 d. Omaha, Nebr.

Nuliūdę: Žmona, sūnūs, duktė ir žentas.

A.†A.

URSULA A. ŠLAJUS

Gyveno Palos Hills, anksčiau Marquette Parko apylinkėje.

Mirė 1988 m. birželio 5 d., sulaukusi 81 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje.

Pasiliko dideliame nuliūdime daug giminių ir pažįstamų.

Velionė buvo duktė a.a. Dominic ir Barbara Šlajus.

Kūnas pašarvotas pirmadienį, birželio 6 d. nuo 5 iki 9 v.v.

Lack & Sūnūs koplyčioje, 11028 Southwest Hwy, Palos

Hills, IL.

Laidotuvės įvyks antradienį, birželio 7 d. Iš koplyčios 9:30
val. ryto bus atlydėta į Sacred Heart parapijos bažnyčią, kurio-
je įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų
bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuoširdžiai kviečiame visus gimines, draugus ir pažis-
tamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Nuliūdę giminės.

Laidotuvių direkt. Steponas Lack & Sūnūs. Tel. 974-4410.

A.†A.

VYTAUTUI KRIŠČIŪNUI

mirus, tėvą miškininką ir agronomą JONĄ KRIŠ-
ČIŪNĄ, brolius dr. ALGIRDĄ, KESTUTĮ, MINDAU-
GĄ ir sesutę AUŠRĄ širdingai užjaučia ir jungiasi
maldoje.

Lietuvių Agronomų sąjunga

DRAUGAS, antradienis, 1988 m. birželio mėn. 7 d.

5

A.†A. SESUO MARIA ANNA SATULA

Mūsų mylima Seselė mirė Šv. Kryžiaus ligoninėje 1988
m. birželio 5, sulaukusi 87 m. amžiaus.

I Vienuolyną įstojo iš St. Mary's — Kingston,
Pennsylvania

Vienuolyne išduose išgyveno 64 metus.

Paliko nuliūdime Šv. Kazimiero Seseris ir artimuosius
gimines: dukterėčias Gertrude Urban, Dolores Schuldeski su
šeimomis ir sūnėną William Gardzalla su šeima. Taip pat
kitus gimines ir pažįstamus.

Kūnas pašarvotas Šv. Kazimiero Vienuolyne, 2601 W.
Marquette Road, Chicago birželio 7 d., antradienį, 10:00 ryto.

Laidotuvių šv. Mišios birželio 8 d., trečiadienį, 9:30 val.

ryto Šv. Kazimiero Seserų Vienuolyno Koplyčioje.

Laidotuvės Šv. Kazimiero kapinėse trečiadienį, birželio

8 d.

Prašome dalyvauti laidotuvių Mišiose ir pasimelsti už
Seselės sielą.

Šv. Kazimiero Seseris ir Satulų šeima.

Laidotuvių direktorius Lynch-Evans.

A.†A. KAZĖ JAMEIKIENĖ

Gyveno Rockford, IL.

Mirė 1988 m. gegužės 27 d., sulaukusi 84 m. amžiaus.

Gimė Lietuvoje. Amerikoje išgyveno 39 m.

Pasiliko dideliame nuliūdime sūnus Saulius, marti Onutė,
anūakai: Vidas, Aldis, Gitas; duktė Dalia, žentas Ron, anukė
Stephanie, sesuo Stasė Špokienė, svainė Marytė Šalučienė,
duktėčią ir trys sūnėnai su šeimomis.

Laidotuvės įvyko gegužės 31 d. Po gedulingų pamaldų Šv.
Petro ir Povilo bažnyčioje velionė buvo palaidota Calvary
kapinėse, Rockford, IL, šalia savo vyro a.a. Mečio, kuris ten
ilisi nuo 1955 m.

Prašome visus gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti
velionę maldose.

Nuliūdę sūnus, duktė, sesuo, anūakai ir kiti giminės.

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYS MODERNISKOS KOPLYČIOS
PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

APYLINK MUS

x Maria Rudienė, Balso centro valdybos pirmininkė, sugrįžo iš Pompano Bech, Floridos, kur ji buvo nuvykusi susitikti su neseniai atvykusiu iš Lietuvos disidentu dr. Algiiu Statkevičium ir jo dukra Rasa ir taipgi baigti tvarkyti jų emigracinius dokumentus bei aptarti ateities planus. Dr. A. Statkevičius atvyko į JAV-es Balso rūpesčių ir globa.

x Lietuviai gydytojai, suorganizuoti dr. Vytauto Tauro, suaukijo dr. Algirdui Statkevičiui ir jo dukrai Rasai gražią sumą jų gyvenimo pradžiai Amerikoje.

x Lietuvių fondo valdyba, pirmininkaujama Marijos Remienės, birželio 10 d., 7:30 val. vak. Jaunimo centro kavinėje šaukia spaudos ir radijo bendradarbių konferenciją, į kurią kviečiama visa lietuviškoji visuomenė, švietimo ir kultūros darbuotojai bei lit. mokyklų mokytojai. Lietuvių Fondo taryba šiais metais leido paskirstyti 260,000 dol. ir pridėjo ankstyviesiems metais skirtas, bei nesunaudotas, sumas — 11,000 dol. Taigi, iš viso buvo paskirstyta 271,000 dol. Smulkesni paskirstymo duomenys bus pranešti konferencijos metu. Į vakaronę įėjimas laisvas ir aukos nebus renkamos, o po pranešimų bus kavutė.

x Ses. Marija Anna Satula, kazimierietė, sulaukusi 87 metų, mirė birželio 5 d. Šv. Kryžiaus ligoninėje. Į vienuolyną įstojo iš Šv. Marijos parapijos Kingstono, Pa. Įžadus davė prieš 64 metus. Mokytoja įvairiose mokyklose, daugiausia dirbo su 7 ir 8 skyriais. 13 metų vadovavo kelioms mokykloms. Pasirūpino vienuolyno koplyčioje antradienį, 10 val. ryto.

x Laima Šulaitytė-Day, „The Observer“ birželio numerio recenzuos Vilniaus Jaunimo teatro pastatymą „Dėdė Vania“.

x Dr. Vytautas A. Dambra, Venezuelos Lietuvos Bendruomenės krašto valdybos garbės pirmininkas, turįs plačią patirtį žurnalistine ir radijo darbe, birželio 27 d., Toronto, Pasaulio lietuvių IV kultūros kongreso svarstybose „Spauda ir radijas mūsų kultūriniam gyvenime“ kalbės apie „Radijo komunikaciją ne lietuviams“.

x Tėvų Dienos šv. Mišių bei maldų novena prasidės birželio 10 d. ir tęsis iki 19 d., Marijonų koplyčioje prie „Draugo“. Ši novena skirta šv. Jėzaus Širdies garbei, meldžiant tėvams kūno ir sielos sveikatos, sėkmės darbuose, kantrybės kancijoje, gimi mirusiems — amžinosios laimės. Maloniai kviečiame įsigyti šias ypatingas mūsų maldas. Savo tėvų, vyrų, uošvių ir senelių vardus siųskite: **Marian Fathers, 6336 S. Kilbourn Ave., Chicago, IL 60629.** (pr.)

x Manigirdo Motekaičio fortepijono mokinių koncertas įvyks birželio 10 d., penkt., 7 v.v. Jaunimo centro salėje. Po koncerto — kavutė. Visi kviečiami atsilankyti. (sk)

x Reikalinga lietuviškai ir angliškai kalbanti parduotuvė delikatesų krautuvei Marquette Parke. Pilna ar dalinį laiką. Tel. 434-9766. (sk)

x Loreta Tamulytė-Venclovauskienė, muzikė, baigusi studijas Lietuvos Valstybinėje konservatorijoje, birželio 26 d., Toronte, Pasaulio lietuvių IV kultūros kongreso svarstybose „Išėjimo lietuvių muzikinė kultūra“ pažvelgs į muzikinių archyvų naudingumą ir jų vietą. Ji šiuo metu atlieka laikiną darbą Žilėvičiaus-Kreivėno Muzikologijos archyve prie Lituanistikos tyrimų ir studijų centro Chicagoje.

x Kun. dr. V. Cukuras šįmet švenčia savo kunigystės 50 metų sukaktį. Jubilias atnašaus šv. Mišias liepos 24 dieną, Putnam, CT per Lietuvių dieną — pikniką. Marijos Metų progą pamokslą sakys apie Mariją kun. dr. Kęstutis Trimakas.

x Janina Pileckienė, yra Vytauto Didžiojo Šaulių rinktinės Vasario 16 gimnazijai remti būrelio vadovė. Šis būrelis yra vienas iš didžiausių JAV-je. Pileckienė šiais metais su rinkininkais ir gimnazijai persiuntė jau 738 dol.

x Sol. Tadas Rūta, Aldona Vasonis, Antanas Beinarauskas, Jurgis Juodelis, Elena Krikščionis, Povilas Kantas, Petras Mockaitis, Bronė Mikulskis, Juozas Sakevičius, Antanas Bilitavičius, L. Balzaras, Ant. Vitkūnas, E. Gražys, Marija Bavarskis, visi iš Chicago, Ill., pratešdami „Draugo“ prenumeratą, pridėjo po 10 dol. už kalėdines korteles ir kalendorių. Nuosirdus aciū.

x Omahos Ramovėnai, Omaha, Nebraska, per Jadvygą Povilaitienę atsiuntė 25 dol. auką dienraščio palaikymui. Nuosirdus aciū.

x Stasė Kazlas iš Chicago, Ill., lietuviško žodžio rėmėja, lankėsi „Drauge“ ir ta progą įteikė 100 dol. dienraščio stiprinimui. Nuosirdus aciū.

x Sofija Liubartienė, Sun City, Arz., E. Kalvynienė, Worcester, Mass., už kalėdines korteles ir kalendorių atsiuntė po 20 dol. aukų. Nuosirdus aciū.

x Albinas Kurkulis, Rodman & Renshaw bendrovės vicepirmininkas, paaaukojo \$700 Tautinių šokių šventei, Kultūros Kongresui ir PLB Seimui paremti. (sk)

x A. a. Antano Kareivos mirties metinių progą, šv. Mišias už velionio sielą bus atšaukiamos Jėzuitų koplyčioje š.m. birželio 9 d., ketvirtadienį, 8 val. ryto. (sk)

x Norėdami prisidėti prie svarbaus Pasaulio lietuvių centro įsteigimo darbo paaaukojo sekantys: po \$1000 A. ir E. Barčas, Downers Grove; B. ir K. Dailide, Lockport; J. ir E. Biskis, Evanston; V. ir G. Garbonkus, Woodridge; R. Mačiulis, Lemont; L. ir N. Maskaliūnas, Palos Park. Nuosirdžiai dėkojame šiem aukotojams ir raginame kitus prisidėti. Aukas prašome siųsti: Lithuanian Mission Center, Inc. P.O. Box 664, Lemont, Ill. 60439. (sk)

x Liet. Fondo valdyba birželio 10 d. 7:30 v.v. Jaunimo centro kavinėje šaukia spaudos ir radijo bendradarbių konferenciją į kurią kviečiama visa lietuviškoji visuomenė, švietimo ir kultūros darbuotojai bei lietuviškų mokyklų mokytojai. Įėjimas laisvas. Po pranešimo — kavutė. (sk)

JAV Lietuvių jaunimo sąjungos suvažiavimo atstovai Chicagoje gegužės 27-29 dienomis prie Jaunimo centro.

Nuotr. R. Miliauskaitės

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

LB VID. VAKARŲ APYGARDOS SUVAŽIAVIMAS

Gegužės 15 Jaunimo centre Chicagoje įvyko metinis LB Vidurio Vakarų apygardos atstovų suvažiavimas. Suvažiavimą pradėjo valdybos pirm. Birutė Vindašienė ir jam pirmininkavo. Prezidiuman ji pakvietė PLB vald. pirm. Vytautą Kamantą, PLB švietimo reikalams vicepirm. Birutę Jasaitienę ir PLB kultūros r. vicepirm. Mildą Lenkauskienę. Taip pat pakvietė JAV LB Krašto valdybos vicepirm. finansiniams reikalams ir Socialinių reikalų tarybos pirm. Danguolę Valentinaitę, Aleksandrą Likanderienę ir sekr. Danguolę Ilgintę, kuri perskaitė pereinamųjų suvažiavimo gerai parašytą protokolą. Nominacijų komisijon buvo išrinkti Vytautas Šoliūnas, D. Dundzlienė ir Bronius Andriukaitis.

Toliau buvo sveikinimai. V. Kamantas, Birutė Jasaitienė ir Milda Lenkauskienė — padėkos apygardos ir apylinkių valdyboms už finansinę ir darbo paramą šią vasarą Kanadoje ruošiamiems trims didiesiems renginiams.

Prof. Vytauto Skuodžio pagerbimas

Atstovų suvažiavimo progą K. Laukaitis papasakojo, kaip 1981 m. vasarą, pasitares su „Margučio“ radijo studijos vedėju Petručiu, per radiją ir spaudą sukviestą lietuviškų organizacijų atstovus. Buvo nelaukta staigmena — „Margučio“ patalpas perpildė 39 organizacijų atstovai, iš kurių 31 buvo aktyvūs Skuodžio laisvinimo veikloje. Žmonės augo jam simpatijos. Visų tikslas — laisvinti Chicagoje gimusį Skuodį. Buvo

sudarytas komitetas: pirm. K. Laukaitis, Marytė Utz ir Bronius Gelažius. JAV LB Krašto valdyba skatino apygardas ir apylinkes jungtis į Skuodžio išlaisvinimo veiklą. Komitetas su organizacijomis ruošė demonstracijas Chicago miesto centre ir prie namų, kuriuose pirmą kartą Skuodis išvydo Lenkauskienę ir daug kitų. Didelis darbo įnašas buvo Petro Petručio, „Margutis“.

Kazys Laukaitis, papasakojo praeities istorijas, iškėlė prof. Skuodžiui du įrengimus prisiminimų žymenis ir voka, — išdininkės išsaugotą. Su santuoka.

Prof. Skuodis savo žodyje padėkojo už netikėtą ir malonų atžymėjimą LB vadovybei ir kitiems už pastangas ištraukti jį iš kalėjimo. Apie demonstracijas Chicago miesto centre ir prie namų, kuriuose gimė, sužinojęs būdamas lageryje. Tai buvusi didžiulė jam dovana. Šita žinia visą buvimo laiką lageryje jį labai stiprino. O gyvenimas lageryje sąlygose buvo užmokestis už visa tai, ką padaręs dėl Lietuvos laisvės.

Daug tenka jam keliauti po Ameriką, Kanadą, Europą. Susitinka su valdžios bei komunikacijų žmonėmis. Turėjo pasimatymą su popiežiumi. Priminė visiem pavergtos Lietuvos reikalus. Pasisakė, jog atnaujins savo darbą su Lietuvos Laisvės Lyga ir su Lietuvos Helsinkio 76 grupe, kurią sudaro 8 asmenys: 3 atstovai

Lietuvoje, 2 Sibiro tremtyje ir 3 išeivijoje: T. Venclova, V. Skuodis ir E. Finkelšteinas (ir dabar atvykęs A. Statkevičius).

V. Skuodis aiškino, jog pavergtoji mūsų tautos dalis netiki sovietinei propagandai, kad lietuviai išeivijoje nuolat tarp savęs nesutaria. Jeigu kur nors ir pasireiškia išsiokimai, kompromituojantys lietuvių vardą, Lietuvoje mano, jog tai esą slapto sovietinių agentų veikimo pasekmė. Tačiau išeivijos lietuvių nesutarimas kenkia vieningai veiklai dėl Lietuvos laisvės. Lietuvoje lietuvių įsivaizduoja tik vieningą, sutartiną išeivijos lietuvių veiklą ir netiki, kad galėtų būti kitaip. Kartą man padarė nepaprastą blogą įspūdį, kai išeivijos lietuvių leidžiamam laikraštyje perskaičiau proklamaciją — boikotuoti Lietuvos Bendruomenės rinkimus. Kam tuo tarnaujama? — klausė prof. Skuodis. — Jokių būdu ne Lietuvos išlaisvinimo idėjai.

Įvykiai Lietuvoje verčia ir išeivijos lietuvius kritiškai įvertinti savo veikimą ir prisitaikyti prie naujų aplinkybių, nuolat išieškoti naujų ir efektingesnių veikimo būdų bei priemonių. Lietuva išeivijos lietuviams jaučia nuolatinę padėką už jų atkaklias pastangas ginant lietuvių tautos dvasines vertybes ir jos teisę vėl tapti nepriklausoma valstybe. Lietuva dėkinga išeivijos lietuviams už jų aktyvų reagavimą į visus įvykius Lietuvoje.

Pavergtos Lietuvos lietuviams bet kokių prasmingų ryšių stiprinimas su išeivijos lietuviu yra taip reikalingas, kaip žuviai vanduo, kaip gyviui grynas oras.

Lietuvai dabar labiausiai reikia ne materialinės, o dvasinės paramos, todėl pirmiausia mes patys privalome tapti dvasingi — teigė prof. Skuodis. Ten labai reikalingos išeivijoje išleistas knygos ir kiti spaudos leidiniai.

Neveiklumas, gyvenant laisvajame pasaulyje yra Lietuvos išdavimas, jos laisvės atgavimo dienos atitolinimas. Laisvės Lietuvai niekas nepasiūlys, jeigu patys lietuviai nedarys pastangų.

Už šią prof. Skuodžio pasakytą kalbą suvažiavimas stipriai ir ilgai pjojo.

Valdybos pranešimai. Metų bėgyje turėjo 12 protokolų ir neprotokoluotų posėdžių, pasitarimų su apylinkių valdybomis, LB Krašto valdybos ir LB tarybos nariais. Valdyba suruošė dovanų paskirstymą Jaunimo centro vestibulyje ir šių metų vasario 13 d. Mardi Grass renginius tikslu sukelti lėšų apygardos išdvi. Padėkojo už darbą iš Marquette Parko Šimaičiams ir Brighton Parko

CHICAGOS ŽINIOS

POETUI 25,000 DOL.

Poetui Anthony Hecht Chicagoje, birželio 3 d. Newberry bibliotekoje, buvo įteikta 25,000 dolerių Ruth Lilly premija. Poetas gimęs New Yorke, poeziją rašo jau 40 metų.

PLEČIA K MART KRAUTUVES

Didžiulis krautuvų tinklas K Mart plečia savo veiklą: įves ir maisto pardavimą.

NUBAUDĖ 103 ADVOKATUS

Illinois valstijoje per 1987 m. dėl įvairių nusikaltimų buvo nubausti 103 advokatai. Teisman buvo patraukta 340 advokatų. Iš jų 54 uždrausta praktikuoti, suspenduoti 39 ir perspėta 10. Likusieji 237 išteisinti.

PASISKONĖJIMAS CHICAGOJE

Grant Parke, Chicagoje, liepos 1-10 d. vyks milžiniškos vaisės, pasiskonėjimas „Taste of Chicago“, kur daugybė restoranų lankytojų minioms turės daug pamėgtų valgių. Supažindinant su šiuo renginiu, mero įstaiga birželio 2 d. buvo sukvietusi spaudos, radijo, televizijos, organizacijų, mokyklų atstovus į Grant Parką. Čia pastatytoje palapinėje vaicino visus, linksmino programos numeriais iš tų, kurie bus atlikti tose liepos dienose. Miesto, restoranų, verslo atstovai aiškino apie ateinančias vašinimosi dienas.

GERA ALGA

Chicago miesto susisiekimo vyriausias direktorius Theodore G. Weigle gaus metinės algos 107,500 dol. Tokia alga sutarta jam iki 1990 metų.

RADO 247 SVARŲ HEROINO

Little Village priemiesty, 4144 W. 25 Str., Chicagoje, rasta 247 svarai heroino, 126 svarai kokaino ir keturi šaunami ginklai. Tai didžiausias narkotikų kiekis bet kada rastas JAV-se. Prokuroras A. Valukas apskaičiavo, kad konfiskuoto heroino vertė 3,36 mil. dol., o kokaino kaina 1,37 mil. dol., bet pardavinėjant būtų išrinkta apie 100 mil. dol. Narkotikai rasti garaže. Juos suuođė specialiai išreniruotas šuo. Namuose prie garažo rasta 147,000 dol. pinigų. Tą vietą policija stebėjo jau kelis mėnesius. Arestuotas Vasquez, patraukta teisman 20 narkotikų spekuliantų.

ATLEIDO VICEMERĄ

Chicago miesto taryba atleido iš vicemero pareigų David Orr. Miesto tarybai ypač nepatiko, kad jis reikalavo griežtesnės apyskaitos, kaip išleidžiami tie 6 mil. dol., kurie kasmet skiriami tarybos komitejų išlaidoms. Šiaip jau vicemero pareigos buvo daugiau tik oficialios, iškilmingesnių veiksmų metu.

RINKS ŽINIAS

Statistikos biuras Chicago apylinkėse birželio 20-25 dienomis rinks žinias apie dirbančių skaičių, gimimų gausumą, imigrantų ir emigrantų kieki.

353,000 DOL. PABAUDOS

SCA Chemical services firma, kurios centras 11700 S. Stony Island, Chicago pietuose, turės sumokėti už taršą 353,000 dol. Toks susitarimas buvo pasiektas tos firmos su kovai prieš taršą įstaga. Prižadėjo ateityje laikytis visų nuostatų prieš taršą.

Advokatas Jonas Gibaitis

6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629

Tel. — 776-8700

Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.

Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.

J. Šiajus

DRAUGO prenumerata mokama iš anksto

	metams	1/2 metų	3 mėn.
U.S.A.	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Kanadoje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Užsienyje (U.S.A. dol.)	\$70.00	\$40.00	\$25.00
Savaitinis (Šešt. pried.)	\$40.00	\$25.00	—

Pavienio kasdieninio numerio kaina bus 35 centai; 60 ct. šeštadieninio „Draugo“ su kultūrinio priedu. Prenumeratų mokesčiai bus priimami senąja kaina iki liepos 1 d., tačiau laiško pašto antspaudu data turi būti ne vėliau birželio 30 d. Palyginę „Draugo“ dienraščio kainą su kitos spaudos kainomis be abejo sutiksime, kad „Draugas“ yra geras pirkinys net ir naująja kaina.